ALP 2043

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Julius Veteikis. Redakcijos adresas: 24 Lovoni St., Cabramatta, N.S.W. Tel.: UB 3680.

PRENUMERATA

Ištisiems metams — £ 3.0.0.

Pusei metų—£1.15.0

Trims mėnesiams £ 1.0.0.

Atskiras nr. — 1/9. N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose — £ 4.0.0. metams.

KOMERCINIAI SKELBIMAI:

1 colis per 1 skilti 12/-

Bendruomeniniai — 10/-

Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6. Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.

Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.

Administracijos tel. YX 9062

1-2 (559-60). Dvylikti metai

Sydney, 1960 m. sausio 8 d.

JIE KALBA MUMS IR PAVERGTIESIEMS

LAISVĖS IDĖJA GYVA

Lietuvos Diplomatijos šefo S. Lozoraičio kalba, pasakyta per radiją naujųjų metų proga

BRANGŪS TAUTIEČIAI LIETUVOJE IR UŽSIENY,

Naujųjų metų angoje atsigręždami į senuosius ir žiūrėdami į tarptautinių įvykių plėtojimąsi, negalime pasakyti, kad jie buvo palankūs Lietuvos laisvės bylai. Kilusi Vakaruose nauja lūkesčių banga, kad būsią galima pasiekti susitarimo su Sovietų Sąjunga ir tuo būdu sustabdyti jos veržimąsi pirmyn, privedė prie įvairių derybų bei pasikalbėjimų su sovietais. Nors netrūksta valstybės vyrų ir spaudos balsų, ypač Jungtinėse Amerikos Valstybėse, primenančių sovietų pavergtųjų tautų likimą, vis dėlto praktiškoj politikoj nepadaryta nei vieno žingsnio jam pakeisti. Vyriausias Vakarų politikos sovietų atžvilgiu tikslas palieka vadinamoji viršūnių konferencija, kuri susirinks balandžio mėnesy. Taigi atoslūgio banga dar tęsis ir dar dengs šešėliu daugelio kraštų ir daug milijonų žmonių, iš kurių sovietai yra atėmę valstybinę nepriklausomybę ir pilietines laisves, išvadavimo reikalą.

Sovietų okupacija yra lietuvių tautai juo skaudesnė, kad tuo pat metu, kada Sovietų Sąjunga neigia Lietuvai ir eilei kitų valstybių teisę į nepriklausomybę, pusiau laukinės Afrikos tautos viena po kitos tampa nepriklausomos ir gauna balsą tarptautinėse organizacijose, kuriose savo laiku buvo girdėti nepriklausomos kultūringos Lietuvos balsas, ligi sovietai smurtu jo nenutildė.

Tačiau kad ir kaip nepatenkinama būtų tarptautinės padėties raida artimiausioj ateity, kad ir kaip pastovi atrodytų Sovietų Sąjungos priespauda Lietuvoje, vienas elementas palieka visada nepakeičiamas ir nepajudinamas — tai laisvės idėja, tautų ir atskiro žmogaus laisvės idėja. Ji tebėra gyva Vakaruose, ji bręsta net Afrikos džiunglėse, ją išlaiko gyvą tos tautos, kuriose, — kaip lietuvių tautoje — sovietai stengiasi ją sunaikinti. Ta idėja yra kartu moralinis ir politinis tikrovės elementas, kuris palaiko mūsų tikėjimą, kad Lietuvos teisė į laisvę ir nepriklausomybę turės būti įvykdyta.

Ligi tai įvyks, tarptautinis atoslūgis Lietuvos okupantų ir engėjų — sovietų atžvilgiu bus mums toks pat svetimas, kaip būtų buvęs svetimas prancūzams ar olandams atoslūgis su Vokietija, kada jų kraštai buvo hitlerininkų okupuoti ir engiami.

Širdingai sveikindamas tautą krašte ir užsienio lietuvius Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu, linkiu visiems, kad Lietuvos laisvės troškimas šviestų mums ir vestų mus naujaisiais metais.

J. E. VYSK. V. BRIZGYS SVEIKINA

MIELI SESĖS IR BROLIAI LIETUVIAI VISUR PASAULYJE

Tokia proga, kaip Kristaus Gimimo Šventės, net nepasijunti kai mintimis pradedi skraidyti aplink pasaulį tarsi matydamas, tarsi lankydamas jus visus šiuo momentu ranka nepasiekiamus. Atgyja tie brangūs išgyvenimai, kuriais, iš jūsų prieteliško nuoširdumo, taip turtingas mano gyvenimas. Šioje nuotaikoje rašau jums visiems, Broliai ir Sesės lietuviai, visus jus sveikindamas sulaukusius Kristaus Gimimo Švenčių ir šių metų užbaigos. Trokštu ir linkiu, kad jūsų širdyse ir sielose dieviška šviesa sukurtų daug ramybės ir paguodos, tvirtybės ir ištvermės, gražių vilčių; kad ateinantieji 1960 metai būtų visiems jums gausūs Dievo palaima.

Iš anksto nežinome, kokių įvykių žmonės sukurs 1960 metais. Vienas tačiau dalykas, svarbus visiems geros valios žmonėms, yra žinomas. Šventasis Tėvas Jonas XXIII yra paskelbęs visuotinį Bažnyčios susirinkimą visų krikščionių vienybės reikalu. Sekantieji metai skirti tam įvykiui pasiruošti. Jauskime, kad to įvykio sekmingumu turime būti užinteresuoti kiekvienas. Tebūna 1960 metai visų geros valios žmonių tarpusavės pagarbos, meilės ir nuoširdžių pastangų metai, kad per krikščionių vienybę laimėtų pasaulyje gera valia, pagarba žmogui. Per tarpusavę meilę ir vienybę Kristuje ir jo Evangelijoje prisidėkime visi pagal išgales tiesos, teisingumo, laisvės laimėjimui.

Visur pasaulyje besidarbuojančius lietuvius kunigus, seseles vienuoles ir visus lietuvius širdingai sveikinu ir linkiu visiems Dievo palaimos.

Nuoširdžiai jūsų

Vysk. V. Brizgys

KOVOS GAIRĖS

DABAR TURĖTŲ TAM PASAULIO LIETUVIŲ VISUOMENĖ JAU RUOŠTIS

Šiais metais sueina dvidešimt metų, kaip Sovietai laiko lietuvių tautą pavergtą. Maskva tai pasiekė, jėga ir smurtu įsibraudama į Lietuvą ir ją okupuodama. Sovietų Sąjunga tai padarė, sulaužydama visus savo tarptautinius įsipareigojimus, sutartis ir pažadus. Klasta, melas ir apgaulė buvo tam tikslui panaudota. Lietuvių pasipriešinimui likviduoti Sovietai suareštavo ir išvežė šimtus tūkstančių mūsų tautos sūnų ir dukrų į tolimąsias Sibiro vergų stovyklas, kur daugis jų žuvo. Išlikusiems nesunaikintais buvo leista iš stovyklų išeiti, bet ne visiems tėvynėn grįžti. Daug jų yra apgyvendinti vergų stovyklų apylinkėse.

Pats kraštas, jame likę žmonės, jų turtas ir darbo vaisiai yra išnaudojami sovietiniams tikslams siekti. Nepaisant to, Maskva begėdiškai skelbia laisvajam pasauliui, kaip laimingi jaučiasi mūsų žmonės sovietų vergijoje, kurią jie patys laisvu noru esą pasirinkę. Šiais metais Kremlius ir jo pakalikai Lietuvoje ruošiasi tą tragišką lietuvių tautos sukaktį triumfališkai paminėti ir plačiai išgarsinti Sovietijoje ir už jos ribų tariamus okupuotojo krašto ūkinius, socialinius ir kultūrinius pasiekimus, pažangą ir gyventojų "laimę" gyventi sovietų vergijoje.

Kaip okupuojant Lietuvą, taip ir šiai nelemtai sukakčiai paminėti Sovietai neabejotinai panaudos visas savo pagirų, melo ir apgaulės priemones, kad suklaidinus pasaulį. Prieš šią Kremliaus propagandos mašiną turime griežtai reaguoti visomis mums prieinamomis priemonėmis. Tam tikslui Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas siūlo:

1. Vasario 16 d. minėjimuose pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę, plačiai iškeliant jų didvyriškus žygius, pasišventimą ir nuopelnus;

2. Minėjimų kalbose nurodyti laisvės kovų reikšmę tautai išlikti, įprasminti tų kovų dalyvius kaip istorinius didvyrius, pabrėžti tautos ryžtą gyventi laisvai savo nepriklausomoje valstybėje, ką ji tikrai pasieks, ir pasmerkti sovietų žiaurumus, jų vedamą šaltąjį karą, melą ir pastangas užkariauti visą laisvąjį pasaulį;

3. Viešus susirinkimus šaukti ne vien vasario 16 d. proga, bet taip pat:

a) **Birželio mėn.** Sovietų įsiveržimui į Lietuvą ir pirmiesiems ištrėmimams pasmerkti,

a) **Liepos mėn.** tariamų liaudies rinkimų komedijai ir tautos valios suklastojimui iškelti;

c) **Rugpjūčio mėn.** protestui prieš Maskvos nutarimą Lietuvai įjungti į Sovietų Sąjungą pareikšti,

d) **Gruodžio mėn.** pavaizduoti, kaip sovietai yra sulaužę Lietuvoje žmogaus teises ir panaikinę visas laisves;

4. Tuos pat nelaimingus Sovietų žygdarbius plačiai aptarti per radiją, kur šia priemone galima pasinaudoti;

5. Prašyti vietinę lietuvių spaudą paskelbti eilę straipsnių, kurie pavaizduotų atšiaurųjį Lietuvos tikrovę po 20 metų Sovietų vergijos, ypatingai iškeliant:

a) žmogaus laisvių ir teisių paneigimą,

b) sunkias darbo ir gyvenimo sąlygas, menkus uždarbius ir nepakeliamas darbo normas,

c) ūkinį įjungimą ir išnaudojimą,

d) rusifikaciją, rusų kalbos ir knygų brukimą,

e) bedievybės skleidimą ir tikėjimo suvaržymą,

f) valdančiųjų kovą su nacionalizmu, tariamai buržuaziniais prietarais ir polinkiais, revizionizmu ir užsieny gyvenančių tautiečių ir jų organų veiksnių įtaka.

g) žmonių telkimą darbams į Sovietų Sąjungą ir rusų pirmavimą Lietuvoje,

i) mokyklų, literatūros, meno, spaudos, teatro, radio ir filmų naudojimą komunistinei ideologijai skleisti,

k) komunistinių organizacijų tikslus ir priverstiną dalyvavimą jose;

6. Aprūpinti vietos ne lietuvių spaudą reikalinga tais klausimais medžiaga.

Pastaba: Tos medžiagos svetimomis kalbomis šiais klausimais, be kitų šaltinių, yra anglų kalba "Eltos" biuleteniuose, "Lituanus" ir "Baltic Review"; italų kalba "ELTA — PRESS" biuleteniuose tąja kalba; vokiečių kalba — "ELTA-Presdienst" biuleteniuose vokiškai; prancūzų kalba — "La Revue Baltique" ir ispanų kalba — "Revista Baltica" žurnaluose, kurie gaunami Lietuvos Laisvės Komitete, New Yorke.

7. Santykiauti su vietos politikais, veikėjais, rašytojais, spaudos žmonėmis ir žinių agentūromis prašant reaguoti prieš komunistinę propagandą ir ardymo darbą.

8. Kreiptis į visų tikėjimų dvasininkus, prašant juos atlaikyti birželio mėn. pamaldas už komunistų aukas Lietuvoje ir pasakyti atitinkamus pamokslus;

9. Išleisti, kiek ištekliai leistų, atsišaukimų vietinėmis kalbomis apie padėtį Lietuvoje ir juos plačiai paskleisti susirinkimų proga;

10. Boikotuoti ir piketuoti visa, ką vietiniai komunistai beorganizuotų Sovietų okupacijai Lietuvoje atžymėti ir viešai smerkti komunistų siekius ir jų vergijos žiaurią tikrovę;

11. Susirinkimus ir manifestacijas, kur galima, organizuoti kartu su estais ir latviais ir kitų Europos pavergtųjų kraštų žmonėmis;

12. Apie visa, kas numatyta ruošti, ar kas buvo suruošta, tiesioginiai pranešti "Eltos Informacijoms" Reutlingene.

VLIKO PIRMININKO DR. A. TRIMAKO ŽODIS OKUPUOTOJO KRAŠTO TAUTIEČIAMS

BROLIAI IR SESĖS SOVIETŲ PRIESPAUDOJE!

Dar vieni nedalios metai negrįžtamai nuslinko istorijon. Maskva po senovei stengiasi įsistiprinti užgrobtuose kraštuose. Tuo tikslu kėlė Berlyno reikalą ir Rytų Vokietijos pripažinimo klausimą, o Chruščiovas, kviestas ir nekviestas, važinėja į įvairius kraštus savo ir Sovietų Sąjungos padėčiai stiprinti.

Jei Washingtone ir New Yorke jis kalbėjo apie visuotinį nusiginklavimą ir žmonių gerovės kėlimą, tai Budapešte prisipažino, kad 1956 metais jo įsakymu Sovietų tankai žudė vengrų laisvės kovotojus. Ne visi Kremliaus valdovai pritarę šiam jo kruvinam žygiui. Sovietų premjeras tą žygį visvien įvykdė, nepaisydamas nei vengrų laisvės troškimo, nei žmonių aukų, nei pagaliau Maskvos įsipareigojimų nesikišti į svetimų kraštų vidaus reikalus. Negana to, Chruščiovas pakartojo, kad jis ir vėl panašiai pasielgtų, jei vengrai iš naujo bandytų nusikratyti sovietinio jungo ir komunistų vergovės.

Tokiais savo brutalių karo priemonių pažadais Chruščiovas, savaime aišku, paneigė savo tariamąjį norą nusiginkluoti ir pagerinti žmonių gyvenimo sąlygas. Laisvasis pasaulis tuo dar kartą įsitikino, kad Kremliaus valdovai vieną kalba, kitą daro. Chruščiovas tuo pat patvirtino, kad jo žygiai pavergtuose Europos kraštuose nė kuo nesiskiria nuo Stalino atžiauriojo režimo siautėjimo, kurį dabartinis Sovietų Sąjungos valdovas viešai pasmerkė, kaip žiaurų ir visą naikinantį. Tačiau nei pernai, nei šiuo metu Kremlius nieko nedaro komunistiniam režimui sušvelninti ir Stalino nusikalstamiems darbams atitaisyti. Nedidesnės vertės yra Chruščiovo pažadai pagaminti daugiau buitinių prekių, kad pakėlus Lietuvos gyventojų gerovę.

Iš visų Sovietų valdžios veiksmų aiškiai matyti, kad ateity, kaip ir praeity, nesiruošiama nusiginkluoti. Sovietų, lygiai kaip ir pavergtosios Lietuvos, pramonė turės ir toliau dirbti apsiginklavimui ir kalti ginklus, o ne gaminti arklus, dalgius ar austi gyventojams reikalingus rūbus. Kremliaus laikysena rodo, kaip menkavertės yra Maskvos primygtinai peršamos lenktynės pavyti ir pralenkti gerovėje Ameriką ir kitus laisvuosius Vakarų kraštus. Be laisvės nėra gerovės. Ne taip svarbu, kas pirmas pasiekia mėnulį, bet kas daugiau suteiks žmogui laisvės nevaržomai dirbti, kurti ir siekti laimės. Žmonės laukia ne skurdo ir prakaito lenktynių gaminant raketas, bet laisvės lenktynių. Jas laimės tas, kas daugiau laisvių suteiks. Be laisvės nieko nereiškia nė Chruščiovo skelbiamieji taikaus sambūvio ir kultūrinių mainų obalsiai. Tai tik apgaulė, siekianti naujų aukų komunistinei imperijai padidinti.

Mes ir visas laisvasis pasaulis puikiai suprantame tas Kremliaus užmačias ir klastą. Sovietų valdovų neklausome ir darome visa, kad Jums greičiau nušvistų laisvė.

Savo ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu sveikinu jus Naujųjų Metų proga ir linkiu broliško susiklausymo, ryžto ir ištvermės. Laisvės rytojus išauš!

Dr. A. Trimakas,
VLIKo Pirmininkas

IŠ PET DARBŲ

Pavergtųjų Tautų atstovai ir toliau belsis į didžiųjų valstybių vadovų duris

Ryšium su Pavergtųjų Europos Tautų Seimo vicepirmininko V. Sidzikausko atvykimu į Europą gruodžio 11 d. Bonnoje įvyko PET (ACEN) Vokietijos delegatūros posėdis, kuriame iš lietuvių dalyvavo VLIKo Vykd. Tarybos pirmininkas J. Glemža, Dr. P. Karvelis ir J. Norkaitis, iš latvių pulk. V. Janums ir mag. A. Šilde, iš estų pulk. L. Jakobsen, iš vengrų gen. pulk. G. Hennyey, iš rumunų G. Gallin ir A. Lapadatu. Iš "Free Europe Committee" dalyvavo dar R. Walter.

TAKTIKA GALI KEISTIS, PAGRINDINĖS GAIRĖS LIEKA

PET Seimo vicepirmininkas V. Sidzikauskas plačiau nušvietė savo kelionės po Europos sostines tikslus ir PET Seimo dabartinius bei ateities uždavinius, išeinant iš esamos pasaulio politikos padėties.

PET vyriausias uždavinys, pareiškė V. Sidzikauskas, yra paveikti pasaulio viešąją nuomonę pavergtųjų naudai. To uždavinio vykdymas nėra lengvas, ypač, kai Kremlius iš savo pusės visais būdais stengiasi pasaulio opiniją nukreipti kita linkme. PET Seimas stengiasi, be to, savo veikla sustiprinti pavergtųjų tautų viltį ir pasipriešinimo ryžtą už geležinės uždangos. Siekiama, kad pavergtųjų tautų klausimas vienokioje ar kitokioje formoje atsidurtų visose tarptautinėse konferencijose. Europos Tarybos Patariamojo seimo rezoliucija (iš 1959 m. rugs. 15 d.), NATO konferencijos Vašingtone rezoliucija (iš 1959 m. lapkr. 20 d.), Prancūzijos šefo generolo de Gaullės pareiškimai ir Fed. Vokietijos kanclerio Dr. Adenauerio paasikalbėjimas su "Le Monde" laikraščiu rodo (be kitų duomenų), kad Rytų ir Vidurio Europos tautų klausimo svarbumas vis daugiau pripažįstamas. Pavergtųjų tautų reikalas ateityje negalės būti apeitas nė vienoje tarptautinėje konferencijoje. Pavergtųjų tautų atstovai belsis į didžiųjų valstybių vadovų duris nepaliaujamai.

Gyvose diskusijose buvo svarstytos PET Seimo ir jo delegatūrų tolimesnės veiklos gairės. Buvo išryškinta, kad kai kuriais atvejais veiklos taktika gali keistis, nors pagrindiniai uždaviniai ir lieka nekintami. Reiktų pagalvoti ir apie naujų koncepcijų sudarymą, atsižvelgiant į kintančią pasaulio politikos raidą.

Buvo iškelti ir kai kurie džiugūs reiškiniai. Pvz., pavergtųjų tautų atstovų nuolat kartojamas kaltinimas Maskvai, kad ji vykdanti "sovietinį kolonializmą", pasidaras populiariu pasaulio politikų išsireiškimuose, o taipogi atsispindi ir kai kurių tarptautinių institucijų rezolucijose. Sovietinio valdymo Rytų Europoje tikrasis pobūdis vis labiau ryškėja.

Posėdžio dalyviai buvo vieningos nuomonės, kad PET Seimo veiklą reikia dar daugiau sustiprinti. Sesijos metu buvo pasitarimų ir su eile žymių vokiečių politikų.

RINKIMAI

Ta pačia proga įvyko ir delegatūros vadovybės metiniai rinkimai. Pirmininku išrinktas šį kartą Dr. M. Salijski (Bulgarija), vicepirmininkų gen. pulk. G. Hennyey (Vengrija), sekretorium pulk. V. Janums (Latvija). Reikalų vedėju ir toliau lieka inž. A. Lapadatu (Rumunija). Numatyta, kad kitais metais pirmininku turėtų būti pabaltietis. Kitais metais numatyta vėl viena PET sesija Europoje.

ATLAS RAKETŲ TIKSLUMAS

Amerikos prezidentas Eisenhoveris, š.m. sausio 7 d. kalbėdamas kongrese, tarp kita ko pareiškė, kad esą gaminamos serijomis Atlas vandenilinės raketos, galinčios nešti mirties sviedinius 5000 mylių nuotoliu ir pataikyti 2 mylių tikslumu.

STIPRINKIME VIENI KITUS LAISVĖS SIEKIME

VLIKo VYKDOMOSIOS TARYBOS ŽODIS KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Ar šie, besibaigiantieji metai, davė mums lietuviams daugiau džiuginančių, ar liūdnų įvykių? Ar pavergtųjų tautų klausimas iš viso pasistūmėjo į priekį, ar liko bestovįs vietoje, ar net atstumtas atgal?

Kiekvienais metais statome sau panašius klausimus, bet aiškaus atsakymo nė būti negali. Įvykių tikroji prasmė, jų pasėkos, dažniausiai paaiškėja po ilgesnio laiko, negu metai. Tad turime pasitenkinti tik faktų sugretinimu.

Buvo šiemet ir džiuginančių įvykių. Vienas toks: Galingiausioji laisvojo pasaulio valstybė, JAV-ės, su savo prezidento parašu paskelbė "Pavergtųjų tautų savaitę", kuri dabar jau bus minima kiekvienais metais. Ir Amerikos ir kitų valstybių atstovai ne kartą ir šiemet pakartojo: Priverstino Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą mes nepripažinome ir nepripažinsime, linkime atgauti laisvę!

Tie geros valios ir draugiškumo pareiškimai mus džiugino ir tebedžiugina. Bet praeina metai ir dešimtmečiai, o Lietuva kaip buvo, taip ir tebėra pajungta svetimai valiai. Daug kas apimtas nevilties nuleidžia rankas. Kai kelias tolimas ir sunkus, ne vienas pakeliui pavargsta. Ypač, kai mato, kaip laisvojo pasaulio tautos, tik savo laimės siekdamos, apie pavergtąsias tautas kuo mažiausiai užsimena. Rytų-Vakarų koegzistencijos svaigulys yra apėmęs labai plačius Vakarų pasaulio plotus. Už laikinę ramybę, už Kremliaus valdovų šypseną kai kas sutinka atsižadėti visų laisvojo pasaulio idealų, žmogaus teisių ir tautų laisvės dėsnių. Prieita net prie tokios kurijoziškos padėties, kad vadovaujančios pasaulio valstybės necivilizuotoms Afrikos tautoms duoda ar siūlo valstybinę nepriklausomybę, tačiau trims Vakarų Europos kultūros tautoms, Lietuviams, Latviams, Estams, tautų apsisprendimo teisė negrąžinama. Afrikoje ir Azijoje vergija naikinama, prie Baltijos jūros ji ir toliau praktikuojama — viso civilizuoto pasaulio akivaizdoje.

Tokie reiškiniai negali mus džiuginti. Bet jie neprivalo mus stumti į nusivylimą. Visados taip buvo, kad tautos pirmoje eilėje rūpinasi savais reikalais. Stebuklai reti. Iš kitos pusės žiūrint, visgi iškilo Vengrijos reikalas ir Jungt. Tautos didele balsų dauma pasmerkė Maskvos smurtą. Dar daugiau: Jungt. Tautos pareikalavo sovietų kariuomenės pasitraukimo iš Vengrijos.

Jei lietuvių tautos žmonės šiapus ir anapus geležinės uždangos nenustos tikėję Lietuvos laisve ir nepriklausomybe — Lietuva kurią dieną ir vėl atgaus laisvę.

Dabartiniais laikais pasaulio įvykiai bręsta ir kaitaliojasi didesniais greičiais, negu anksčiau. Manyti, kad padėtis Sovietų Sąjungoje yra nusistovėjusi visam laikui ar nors ilgam — yra be pagrindo. Nors Sovietų Sąjunga labai patvariai siekia savo tikslų ir nukrypimams nepasiduoda, bet ir ten gyvenimas nėra sustingęs, it ledynas, bet garuoja ir alsuoja. Sovietams mažai tereikalingi Vakarai, bet siekdami pažangos, jie yra priversti jais vis daugiau domėtis. Ir sovietų valdomos tautos neliks ilgainiui toje pačioje būsenoje, kaip iki šiol. Čia slypi dar nenumatyti galimumai.

Mums svarbu, kad išeitieji 1959 metai duoda daugiau vilčių. Tas viltis dar stiprina mūsų brolių ir sesių okupuotoje tėvynėje laikysena ir pasiryžimas būti ir likti gyva tauta.

Daug kas pasaulyje gali keistis, bet visiems laikams lieka mūsų pagrindinė valia — likti lietuviais, siekiančiais savoje tėvynėje nepriklausomai tvarkytis.

Sveikiname tautiečius visuose pasaulio kraštuose su Kalėdų šventėmis ir linkime Naujuose metuose išlaikyti viltį ir ryžtingumą.

VLIKo Vykdomoji Taryba
1959-60 m.

LIETUVIAI PASAULYJE

STAIGA MIRĖ ONA KAIRIŪKŠTIENĖ-SKIPARYTĖ

Pr. mt. gruodžio 4 d. Manchestery — Anglijoje mirė lietuvių visuomenininkė pedagogė Ona Kairiūkštienė — Skiparytė, eidama 71 metus. Pastarosiomis dienomis jautėsi ne labai sveika, ėjo pas gydytojus. Rasta penktadienį lovoje mirusi, laikant rankose knygą. Buvo visą gyvenimą lietuviškų knygų mėgėja, tai su knyga ir numirė. Laidotuvės — gruodžio 6 d.

Vėlionė buvo gimusi 1889 m. rugp. 10 d. Rygoje. Vidurinį mokslą baigė Rygoje, gavo mokytojos teises ir ėjo įvairias pedagogines pareigas. Vėliau studijavo Lietuvos universitete ir mokytojavo Vytauto Didž. gimnazijoje Vilniuje ir mokytojų seminarijoje. Persikėlusi iš Vilniaus į Kauną, tarnavo įvairiose ministerijose, dirbo pedagoginį darbą. Visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje dalyvavo visur, kur gyveno — Rygoje, Vilniuje, Kaune, o tremtyje taip pat (pirmiau Vokietijoje, paskiau Anglijoje). Dalyvavo ir tarptautiniame moterų judėjime. Tai buvo lietuvė, nešusi lietuvių kultūros žiburį per visą savo amžių.

Liūdi jos visi, kurie ją pažino, liūdi jos ir ELTA, kuriai teikdavo radijo komentarus iki pat paskutinių dienų, kurie buvo perduodami į Lietuvą. Lietuva neužmirš savo tautai atsidavusios, darbščios, visad viltingai į ateitį žiūrinčios dukters.

DAR VIENA AGRONOMŲ ĮSTAIGA

Nutarta Lietuvoje įsteigti dar vieną institutą Lietuvos žemės ūkiui mokslinti. Naujas institutas vadinsis Žemės ūkio ekonomikos mokslinio tyrimo institutas. Jis veiks žemės ūkio ministerijos administracinėje sistemoje. Jis tyrinės, kaip geriausia panaudoti žemės ūkio technikos ir darbo resursus, planuos, specializuos, racionalizuos, skirstys ir darins įvairias ūkio šakas įvairiuose rajonuose, tirs žemdirbystės ir givulininkystės pajamingumą, ekonominį efektyvumą, agronomikos ir zootechnikos priemones, kompleksinį mechanizavimą, darbo organizavimo našumą, apmokėjimą, gamybos rentabilingumą, savikainos klausimus... Institute bus penki skyriai ir jame turės darbo 43 paminėtų sričių žinovai...

Kaune, Dotnuvoj, Baisogaily, Raudondvary jau yra įvairūs žemės ūkio mokslinių tyrimų institutai, neskaitant pačios ūkio akademijos ir žemės ūkio ministerijos minėtomis sritimis besirūpinančių (?) valdybų.

★ **Kun. Ragažinskas pakeltas į prelatus.** Lietuvių RK Šv. Juozapo parapijos Sao Paulo klebonas kun. Pijus Ragažinskas popiežiaus Jono XXIII pakeltas į "camerero secreto" laipsnį, kitaip tariant į prelatus. Pr. m. lapkričio 14 d. parapijos bažnyčioje įvyko jo įvesdinimas į prelatus. Ceremoniją atliko J. Em. kardinolo — arkivyskupo Don Carlos Carmelo de Vasconcelos Motta padėjėjas vyskupas Don Paulo Rolin Loureiro, dalyvaujant kviestiems asmenims, jų tarpe Lietuvos konsului A. Polišaičiui su ponia bei gausiai susirinkusiems parapijiečiams.

★ **Naujas kultūros žurnalas** būsiąs pradėtas leisti specialiai tam sukurtos bendrovės. Žurnalo redakcijos kolektyvą sudarys įvairių pakraipų bendradarbiai. Žurnalas vadinsis "Metmenys".

★ **Lietuvaitės dailės paroda.** Romoje gyvenanti dailininkė Irena Pacevičiūtė nuo spalio 28 iki lapkričio 12 d. drauge su dviem italais ir vienu ispanu dailininku turėjo savo kūrinių parodą Galleria d'Arte patalpose. Dailininkė išstatė 17 darbų.

Arūnas Žižys

KAS TU ESI

Neseniai išgyvenau mažą nereikšmingą atsitikimą, kuris man greit pasidarė svarbus dėl vieno klausimo, kurio jis buvo priežastis.

Eidamas iš mokyklos, dažnai matydavau mažą, gal kokių penkerių metų berniuką. Jį pastebėjau, nes visad jis į mane žiūrėdavo didelėm klausiančiom ir nesuprantančiom akim, neramiai ir susirūpinusiai. Matėsi, kad jo šešerių metų galvai aš buvau pirmos reikšmės klausimas. Dieną po dienos jį matydavau, ir atrodė, kad jis manęs norėjo kažko paklausti. Pagaliau vieną dieną jis prie manęs priėjo ir, galvą pakėlęs, paklausė:

— Kas tu esi?

Užkluptas klausimo paprastumo, lyg klasėj pagautas, atpyliau vardą ir pavardę.

— th! — pasakė vaikas, apsisuko ir nuėjo.

Bet nuo to laiko, kai tą vaikioką sutikdavau, jo akys į mane nebežiūrėdavo klausiančiai ir susirūpinusiai. Ant šaligatvio stovėdavo drąsiai, savim patenkintas, dabar jau viską suprantąs. Manimi visai nebesidomėjo. Žinojo mat mano vardą ir pavardę! Aš jam nebebuvau problema. Viskas buvo aišku.

Bet ar tikrai buvo aišku? Žmogaus vardas ir pavardė — viskas aišku ir ramu. Gali sau jaustis išdidus ir patenkintas. Žinoma, jei aš jam vietoj savo būčiau pasakęs Petro Kurmelio ar Abraomo Linkolno vardą, jis būtų buvęs lygiai tiek pat išdidus ir patenkintas. O pagaliau, ką reiškia vardas, ką reiškia visas milijonas nežinomų vardų? Tai kodėl dabar mano jaunasis draugas staiga toks visa žinantis ir patenkintas? Ilgai jis man neišėjo iš galvos. Pagaliau pagalvojau, kad vaikui atsakymas į klausimą visai ir nerūpėjo. Ir klausimas ir atsakymas tebuvo pretekstai, o iš tikrųjų vaikas pats save apgavo, savo sieloj kilusiai abejonei, surasdamas žodinį, formalų ir nieko nereiškiantį atsakymą. To atsakymo jam užteko įgauti pasitikėjimo, drąsos. Vaikas tačiau dabar žinojo mažiau, negu pirma. Tačiau jis nors žinojo, kad nieko nežinojo, kad buvo klausimas be atsakymo, o dabar jis galvojo, kad jau žinojo tai, ko iš tikrųjų visai nežinojo. Iš vaiko veido ir elgesio mačiau, kad jo klausimas buvo, kaip ir daugumas vaikų klausimų — visai instinktyvus. Ir vėl pagalvojau, o gal ir mes, kaip tas vaikas, per šimtmečius prisirinkom eibes nieko nereiškiančių atsakymų ir susikūrėm milžiniškas sistemas, kad pridengtume savo esminį nežinojimą, kad patys save padrąsintume, kad dirbtinai įsigytume pasitikėjimo savimi, kad pasitenkintume ir nurimtume.

Bijausi net pačios logikos ir jos sistemų. Gal ir tik mūsų silpnumo pridengimas, sukūrimas iliuzijos, kad ką nors žinom, kad ką nors turim, kad ne ant drebančios uolos stovim. O gal ir mes, kaip tas vaikas, nieko nežinom, save apgaudinėjam? Ir logika sielos gelmių neatveria, bet tik jas srovėmis silogizmų užlieja, užmaskuoja.

Psichologai, žmones sugrupuodami į aiškiai ribotas grupes, lyg į kokias mažas dėžutes, elgiasi panašiai, kaip tas vaikas. O mes visi tas antraštes, tuos vardus išgirdę ar paskaitę, taip tuoj ir nudžiungam, nurimstam — viskas mat pasidaro aišku... Logikos kurėjai ir psichologai tas antraštes kuria, ir mes jomis džiaugiamės ir save raminam to paties instinkto vedami, kaip ir tas, mano vardo klausęs, vaikas. Ir visa mūsų civilizacija regis paremta tuo instinktu. Atominis karas parodytų šios civilizacijos didžiausią stiprybę, bet drauge ir jos pagrindinį silpnumą. Tokiam kare galėtume parodyti visą savo jėgą ir mirti save apgaudinėdami...!

Sokratas, mūsų civilizacijos tėvas, nesuprato Dioniziškos dramos. Jos nesuprasdamas, jis ją sugriovė. Kaikurie net sako, kad jis padėjo Euripidui kurti naujoviškas, mūsų civilizacijai priklausančias tragedijas. Kai tas vaikas užaugs, ir jis griaus tai, ko bus, pro savo klaidą, nesupratęs.

Skaitant rašytojus, kaip Franz Kafkas, nerandi sistemos ir atsakymų. O tačiau jų knygos jaudina, ir jei nepasako, tai atidengia vertybes ir prie jų priartina. Franz Kafkos knygose nėra nei logikos nei moralinio įstatymo, jo raštai yra improvizacijos. Iš jų ir jokios išvados nesuformuluojamos. Tačiau per jas skaitytojas pasijunta priartėjęs prie svarbiausių dalykų esmės. Ne vienas Kofka esminį žmogų iš po sistemų griūvėsių atkasinėja, yra ir kitų, už jį stipresnių. Gal jų ir skaičius auga.

KITI APIE MUS

AMERIKIEČIŲ LAIKRAŠČIO KORESPONDENTAS APIE LIETUVOS SOSTINĘ

Baltimorės (JAV) dienraštis "The Sun" gruodžio 6 d. įsidėjo savo korespondento P.J. Kumpa pranešimą apie Vilnių. Pastebėjęs, kad lietuviai tame mieste dabar sudarą daugumą, nors esą ir daug rusų, korespondentas pažymi, kad žydų skaičius sumažėjęs iki 15.000. Vilnius išsaugojęs savo viduramžišką išvaizdą, primindamas Pragos, Vienos ir Krokuvos miestus. Miestas nuo karo daug nukentėjęs. Atstatymas vykęs lėtai, tik pastarais metais Vilnius atsistatęs iki prieškarinio lygio. Be to, statosi ir naujos miesto dalys. Katedroje — geriausiame klasikinės statybos stiliaus pastate — yra įrengtas muziejus. Stalino prospektą gyventojai po senovei vadiną Gedimino gatve. Toji gatvė esanti pagrindinė prekybos gatvė. Pirkėjai mažai kuo skiriasi nuo pirkėjų Gorkio gatvėje Maskvoje. Šaltomis ir lietingomis gruodžio mėnesio dienomis Vilnius neteikiąs linksmo miesto vaizdo. Už tai liūdėsiui išblaškyti galima nueiti, sako korespondentas, į naująją "Neringos" kavinę. Tai esąs modernus ir patrauklus restoranas-kavinė, greičiau panaši į Vakarų Europos ar Amerikos svetainę, negu į sovietinę kavinę. Pasirodo, kad Maskvos "Izvestija" kritikavo tos Vilniaus kavinės "ekstravagantiškumą". Bet lietuviai ir kiti vilniečiai nuolat pripildo kavinę ir yra patenkinti jos įrengimu. Ir miesto architektas Mikučionis su pasididžiavimu sakąs, kad įrengimas gerai atliktas. "Neringos" patiekalų kortelė, kaip ir visa mieste, esą dviem kalbom — lietuvių ir rusų. Gatvių pavadinimai, skelbimai, plakatai, net prekių apibūdinimai esą dviem kalbom. Prekių pasirinkimas Vilniuje gal kiek mažesnis, negu Maskvoje, bet skirtumas neatrodąs didelis. Prekių kainos, lyginant su Vakarų Europos kainomis, aukštos. Gatvėse girdimos taip pat dvi kalbos. Vaikai mokyklose jau nuo mažens mokomi be tėvų kalbos dar ir rusų. Mieste dabar esą 235.000 gyventojų, iš kurių apie 30.000 ne nuolatiniai čia gyvena (moksleivija).

"MAŽOSIOS JUNGTINĖS TAUTOS VEIKIA"

"Helsingin Sanomat" (Helsinki) gruodžio 9 d. laidoje plačiau praneša apie "Pavergtųjų Europos Tautų Seimo" veiklą ryšium su tos organizacijos vicepirmininko V. Sidzikausko lankymusi Stockholme. Suomiai trumpai, bet išsamiai supažindinami su Pavergtųjų Europos Tautų Seimo tikslais ir ikišioliniais žygiais.

MASINIAI KOMUNISTINIŲ AGENTŲ SUĖMIMAI VAK. VOKIETIJOJE

Po to, kai komunistų partija Vakarų Vokietijoje 1956 metais buvo uždaryta, komunistai savo veiklą nukreipė į pogrindį, remiami iš Vokietijos sovietinės zonos centrų. Fed. Vokietijos įstaigos jau kuris laikas sekė ypač nelegalius komunistiės literatūros platintojus. Komunistiniai spausdiniai buvo šmugeliuojami į Vakarų Vokietiją visokiais būdais, tiesiog sunkvežimiais. Pastarosiomis savaitėmis, gruodžio pirmoje pusėje, vokiečių policijos organai masinėje akcijoje suėmė daugiau kaip pusę šimto komunistinių agentų. Sukonfiskuota 5 milijonai egzempliorių įvairių spausdinių, keli sunkvežimiai. Susektos kelios nelegalios komunistinės spaustuvės. Eilei suimtųjų keliamos bylos.

LIETUVOS LAISVĖS BYLA

(VLIKo memorandumas JAV prezidentui)

Ryšium su Vakarų didžiųjų valstybių viršūnių konferencija, kuri įvyko pr. m. gruodžio 19 d. Paryžiuje, o taip pat JAV prezidento kelionės į įvairius kraštus proga, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas įteikė prezidentui Eisenhoweriui memorandumą Lietuvos bylos reikalu.

Savo memorandumu VLIKas pabrėžia, kad Lietuva yra užinteresuota tarptautinės įtampos atlydžiu ir kad lietuvių tauta vertina Amerikos pastangas siekti teisingos taikos. Sovietai tačiau, laikydami Lietuvą ir kitas Rytų Europos tautas pavergtas, tuomi pat kelia ir didina tarptautinės padėties netikrumą. Vakarų valstybės, kurios bandė keliais atvejais Teherane. Jaltoje, Maskvoje, Potsdame ir Ženevoje tvarkyti Europos reikalus, turėtų dabar baigti tą uždavinį ir pasiūlyti Sovietams konstruktyvią taikos programą, kuri laiduotų Lietuvai ir visoms Europos tautoms laisvę ir nepriklausomybę. Pusiau priemonės gali tiems reikalams tik pakenkti ir sustiprinti Maskvos pozicijas, kas vėliau atsigręžtų prieš pačius Vakarus.

VLIKas pripažįsta, kad dabartinioji tarptautinė padėtis reikalauja tam tikro lankstumo diplomatiniuose žygiuose, tačiau kartu pabrėžia, kad būtų tragiška, jei tas lankstumas sutiktų su Sovietų reikalavimais naujų koncesijų Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų teisės sąskaita, gyventi laisvai, savo laisvų rinkimų keliu pasirinktoje politinėje ir socialinėje ūkinėje santvarkoje. Tam sudaryti reikalingas sąlygas, Sovietai turi pirma iš tų kraštų pasitraukti.

Lietuvos laisvės byla yra visos Europos laisvės ir saugumo reikalas. Lietuvių tauta tikisi todėl, kad Vakarai pagelbės jai laisvės kovoje. Tos paramos ji yra pilnai nusipelniusi. Nuo 1940 m. Lietuva paaukojo per 30.000 gyvybių už laisvę. Per tą pat laiką 350.000 lietuvių buvo Sovietų ištremta į vergų stovyklas, iš kur tik mažai kam buvo leista grįžti. Ne pirmą kartą istorijoje lietuvių tauta yra sudėjusi tiek aukų už bendruosius savo ir visos Europos laisvės idealus ir tikslus.

Šiuo metu, kada Maskva, kaip nusiginklavimo pagrindine sąlyga spaudžia Ameriką panaikinti jos karines bazes užsieny, JAV ir Vakarai turėtų išeiti su savo sąlyga ir pareikalauti laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai ir visoms kitoms pavergtosioms Europos tautoms. Šio reikalo nesutvarkius šia prasme, negalima tikėtis taikos nei Europos saugumo.

Panašiai surašytą memorandumą VLIKo Vykd. Taryba kartu su Baltijos Taryba įteikė Vak. Vokietijos kancleriui Dr. Adenaueriui. Lietuvos diplomatiniai atstovai Londone, Paryžiuje ir Vašingtone yra savo ruožtu padarę atitinkamus žygius sostinėse, kur jie yra akredituoti.

BIJOSI "BURŽUAZINĖS IDEOLOGIJOS"

Pr. m. gruodžio mėn. pradžioje Vilniuje įvyko Lkp centro komiteto VIII plenumas. Be ilgų svarstymų žemės ūkio reikalais, daug laiko užėmė kalbos ir diskusijos "apie masinio-politinio darbo sustiprinimą respublikos gyventojų tarpe".

Pagrindinę kalbą pasakė ck sekretorius V. Niunka. Cituodamas Chruščiovą, kad besimezgiančios koegzistencijos laikotarpyje komunistams reikią tvirtai laikytis savos ideologijos, Niunka t.k. pasakė:

"Stiprėjant kontaktams su kapitalo šalimis, atsiveria nauji kanalai buržuazinei ideologijai skverbtis".

Tad nesą galima likti pasyviem. Reikią dar griežčiau "demaskuoti buržuazinę ideologiją". Kalbėdamas tąja tema, Niunka negali neliesti ir "lietuviškų nacionalistų". Jei šiuo metu imperialistai griebiasi atominio ginklo, tai, girdi, "apie atominį karą svajoja ir lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai, apie ką ne kartą yra atvirai pareiškę karveliai, raštikiai, krupavičiai ir kiti". (Nėra žinomas nė vienas faktas, kad laisvojo pasaulio lietuvių veikėjai būtų pasisakę už atominį karą. E.).

Toliau anot Niunkos svarbų vaidmenį lietuviškų nacionalistų demaskavime suvaidinę paskelbtieji dokumentai, Kauno IX forto muziejaus įsteigimas ir pan. Kad Niunkos minimiems "demaskavimams" mažai tetiki net jaunuoliai, senųjų laikų visai nepergyvenę, matyti iš tokio Niunkos pareiškimo:

"Pasitaiko jaunuolių, kurie ne visuomet teisingai supranta gyvenimo reiškinius".

Iš kitos pusės Niunka bara komunistinius propagandininkus, kad jie savo darbą atlieką šabloniškai, formaliai. Tai ypač liečią ateistinę propagandą. Esą užmirštama, kad katalikų bažnyčia remiasi šimtmečių tradicijomis, kurias skiepiję "darbo žmonių išnaudotojai". Katalikų bažnyčios veiklą smarkiai stengiąsis aktyvinti Vatikanas, "o taip pat pabėgę iš Lietuvos reakcingi katalikų bažnyčios šulai".

Niunka prikiša komunistinei propagandai, kad ji nemokanti tinkamai išnaudoti esamas techniškas priemones, kiną, radiją. Kaimas esąs nepakankamai radiofikuotas. Per mažai esą skaitoma paskaitų apie sovietinį patriotizmą, tautų draugystę, revizionizmą, buržuazinius nacionalistus...

(E.)

TARPTAUTINĖ SKAUTŲ KONFERENCIJA INDIJOJE

RAŠO: A. KRAUSAS

4. KURKIME ŠVIESIĄ ATEITĮ

Nuo liepos mėn. 28 d. iki rugpjūčio mėn. 4 d. UNESCO rūmuose New Delhi posėdžiavo iš viso pasaulio suvažiavę skautų vadovai. Ši XVII-toji Tarptautinė Konferecnija praėjo šūkiu: "Kurkime ateitį šiandien!" Konferencijos oficialiosios kalbos buvo anglų ir prancūzų. Kartais pasitaikydavo, kad delegatai kalbėdavo ir kitomis kalbomis. Tuo atveju vertėjai išversdavo pranešimus į oficialias kalbas. Bendrieji posėdžiai vykdavo didžiojoj salėje, kurioje veikė vėsintuvai ir kiekviena sėdima vieta buvo aprūpinta garsiakalbiais ir ausinėmis, kad ryškiau galėtų išgirsti kiekvienas pranešimus. Be to, vykdavo mažesnėse salėse grupių posėdžiai (A, B, C). Tarptautinio Biuro Direktorius ir kiti jo pareigūnai padarė išsamius pranešimus apie Tarptautinio Biuro ir Komiteto veiklą bei nušvietė pasaulio skautijos būklę. Malajų atstovas patiekė referatą: "Skautystės pertiekimas ūkininkaičiams". Švedų atstovas palietė temą. kaip daugiau suburti berniukus į skautiškas eiles. Tam geriausiai tarnaują: vadovų kokybė, asmeniški laiškai tėvams, sueigos, supažindinimas tėvų su skautų sąjūdžiu, asmeniškas kontaktas, vadovų lavinimas.

Australijos delegatas Roy Nichols palietė naujos dirvos skautybei suradimą Papua ir Naujojoj Gvinejoj. Indijos ministeris moksliškiems tyrinėjimams įdomiai palietė temą: "Socialinė veikla Indijos jaunuomenės tarpe". Labai išsamų ir įdomų referatą patiekė amerikiečių Vyriausias Skautininkas dr. Arthur Schuck apie "Berniuką". Jo pagrindinės mintys šios: "Norint tarnauti jaunuomenei, mes turime ją suprasti. Mūsų programa turi turėti augštus tikslus. Mūsų uždavinys turi būti grindžiamas užtenkamu berniukų skaičiumi kiekvienoj tautoj su programa, ugdančia tautinius idealus, pagrįsta garbe ir vientisumu, drąsiu taikos troškimu, tuo pačiu stipriu pasiryžimu išlaikyti, apsaugoti ir branginti individo, tautos ir pasaulio laisvę.

"Mes turime išlaisvinti mūsų tautos žmones būti fiziškai stipriais, protiniai budriais ir moraliniai tiesiais. Mes turime sukurti pasaulį, kuriame žmonės būtų nusiteikę dvasiškai, ištikimi savo religiniams įsitikinimams ir pagarbūs kitų įsitikinimams, kas sudarys Dievo valią veiksmingą žmonių tarpe ir garantuos žmogaus teises ir laisvę, brolišką sugyvenimą ir padidins visų laimę".

Amerikos Skautų Sąjunga šiais metais švenčia savo 50 metų jubilėjų. Amerikiečiai skautai tikisi iki šio jubilėjaus jau turėti 5 milijonus savo sąjungos narių. Vien skautų vyčių turi daugiau kaip ketvirtį milijono.

Nemažiau įdomų referatą skaitė amerikietis skautininkas E. Augustus, patiekdamas naują skautų vyčių programą. Vyčių veikla pasireiškianti šiose šešiose srityse: 1. profesinė, 2. už namų sienų. 3. socialinė, 4 asmeniškų sugebėjimų, 5. tarnyba bendruomenei, 6. piliečio tarnyba. Svarbiausia, vyčių būreliai paastoviai susirenka sueigosna du kartus mėnesyje. Pirmas sueigų pusvalandis pašvenčiamas administraciniams reikalams, kita sueigos dalis skiriama praktiškiems darbams: demonstruojama paskutinė satelitų technika, taisoma irklavimo įrankiai ir pasiruošiama kelionėms vandenimis ir pan. Amerikos skautai vyčiai būna taip pat ir iš oro ir jūros skautų. Daug įdomumo sukelia raketų studijos, žemės ūkio siekimai, nardymas, prekyba, aeronautika, stovyklavimas, konservavimas, elektronika, geologija, fotografija, radio, ir literatūra ir t.t. Skautas vytis paruošiamas tvirto charakterio, geru piliečiu ir fiziniai atspariu.

Išnagrinėjus naujas skautų ir skautų vyčių programas nebuvo pamirštos ir vilkiukų programos. Apie jas kalbėjo kun. R. W. Bryan. Vadovų lavinimo problemą plačiau nušvietė lordas Rowallan. Tarptautiniam bendravimui ugdyti tarnauja šie pradedą paplisti tarptautiniai projektai: skautų alpinistų klubai, (Šveicarija), Vyčių sambūris (Anglija), Philia (Graikija), Afrikos — Europos Karavanas (Prancūzija). Buvo trumpesnių pranešimų apie invalidų skautavimą, apie tarnybą bendruomenei ir skautavimą ir kt.

Tarptautiniam Biurui ir Komitetui patalkinti prie jų yra įsteigti Lotynų Amerikos, Tolimųjų Rytų ir Arabų regijono įstaigos, kad skautiškasis sąjūdis tose regijonuose gyviau plistų ir stiprėtų. Tolimųjų Rytų regijonas buvo įsteigtas 1956 m. Jis galutinai susiorganizavo 1957 m. ir nuo 1958 m. pradėjo formaliai veikti. Tolimųjų Rytų regijonas turi keturiolikos kraštų narius, būtent: Australija, Burma, Ceilonas, Kinija (Taiwan), Indija, Indonezija, Japonija, Korėja, Malajai, Naujoji Zelandija, Pakistanas, Filipinai, Tailandas ir Vietnamis. To regijono vadovybėje šiuo metu yra du iš Filipinų, vienas iš Ceilono ir vienas iš Malajų. Regijono Vadija šiuo metu atgaivino skautiškąjį sąjūdį Afganistane, Cambodijoje, Laos ir Nepaly. Keliaujantys vadovai, įvairūs lavinimo kursai labai padeda skautiškajam sąjūdžiui plisti. Sudarytas naujas išsamus planas 1960-1963 m. Tolimųjų Rytų ragijone, apimančiame 6 milijonus kv. mylių, kur skautavimas pradeda smarkiai plisti. 1954 m. priklausė sąjungai 988,359 skautai, 1956 m jau 1,338,165 skautai ir 1958 m 1,494,277 skautai. Čia dirva labai plati, nes iš 53 skautavimo amžiaus berniukų tik vienas skautauja.

Visų referatų ir pranešimų pagrindinis tikslas, kaip išugdyti tinkamiau vaiką, jaunuolį iki subrendusio vyro šiame nesveikame pasauly, kad apvienijus tautas taikai, garbingumui, broliškumui ir visų žmonių pažangai.

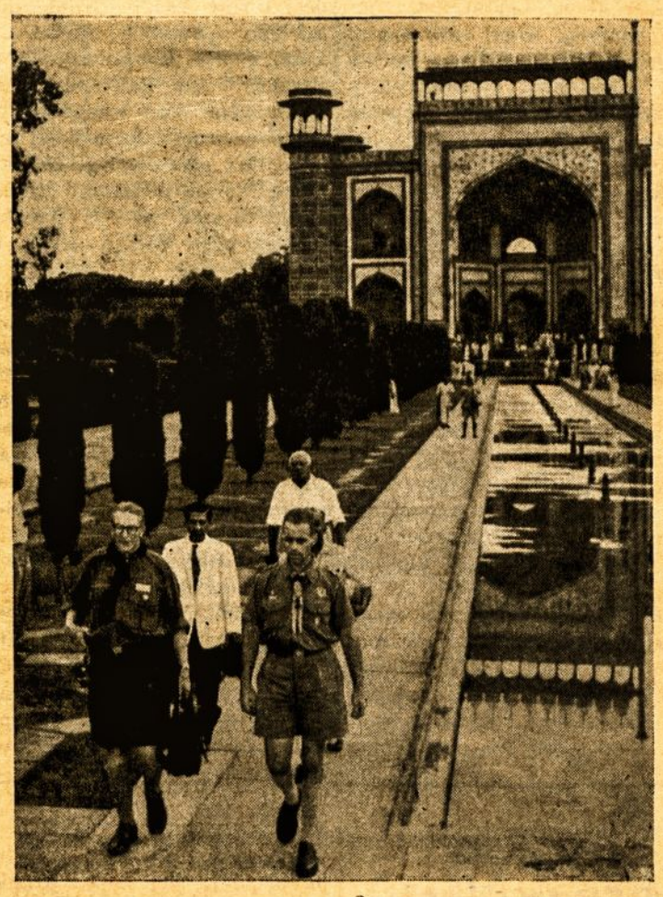

Konferencijos delegatas **v.s. A. Krausas** su broliu šveicaru žygiuoja į Taj Mahal, Agroje, senoje Indijos sostinėje.

SIŪLO:

GERIAUSIAS ELEKTROS REIKMENŲ PREKES.

Galima išsirinkti šaldytuvą iš 11 moderniausių modelių.

KAINA — PIGIAUSIA PRADEDANT NUO 119 GNS. 6 TELEVIZIJOS APARATŲ MODELIAI NUO 169 GNS.

Lengvos išsimokėjimo sąlygos ir saviems tautiečiams žymi nuolaida. Pristatome visur neapmokamai.

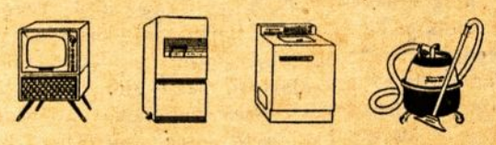

KREIPTIS:

JONAS ELECTRICS

146 Catharine Str., Leichhardt, Sydney

TEL. LM 2570 (bet kuriuo laiku)

APIPLĖŠTA VLIKO BŪSTINĖ

(ELTOS KOMUNIKATAS)

Pasikėsintojai — kurių kilmę gali kiekvienas be paaiškinimų atspėti — pr. m. lapkričio 28 ir 29 d.d. (iš šeštadienio į sekmadienį) įsilaužė į VLIKo Vykdomosios Tarybos-Eltos būstinę Reutlingene ir išvogė "Eltos Informacijų" bei "Elta-Pressedienst" biuletenių adresynus (adresavimo aparatui paruoštas korteles).

Įsilaužikai tąja proga apdaužė dar dvi įstaigos rašomąsias mašinėles, lyg norėdami simboliškai išreikšti savo priešiškumą lietuviškai įstaigai.

Įsilaužikų nuotaikas apibūdina dar faktas, kad jie numetė į aslą gražią lietuvišką lėlę — lietuvaitę tautiniais drabužiais.

Įsilaužikai — tai reikia pripažinti — savo "uždavinį" atliko ne medžiaginio grobio tikslais. Jų tikslas buvo aiškus. Išvogė jie savo laiku estų ir latvių kartotekas, išvogė PLB Vokietijos krašto valdybos kartoteką Weinheime. Pasikesinimas į VT-Eltos būstinę 1956 metais nuėjo niekais. Pasikesinimų vykdytojai galėjo keistis, bet pasikesinimų sumanytojai buvo vis tie patys, jie vairavo tuos "žygdarbius" iš už geležinės užtangos.

Jie truputį sutrukdė mūsų darbą, bet jo užgniaužti nepajėgė. "Eltos Informacijų" ir "Elta-Pressedienst" biuleteniai eis į laisvąjį pasaulį kaip ėję ir skelbs toliau pasauliui, kad Lietuva yra pavergta ir lietuvių tauta siekia laisvės. Jei Afrikos negrų tautoms suteikiama vienai po kitos nepriklausomybė — Lietuva tuo labiau nori atgauti laisvę.

Viso laisvojo pasaulio tautiečiai, tikimės, po šio įvykio dar labiau sukrus paremti Lietuvos laisvinimo veiksnių darbą.

ĮAMŽINTA LIETUVIŠKOJI VAIDYBA

KREIPIAMASI, KAD VEIKSMINGIAU PALAIKYTŲ LIETUVIŠKOSIOS KULTŪROS VERTYBES

Malonus Tautieti,

Žinodami Jūsų prielankumą lietuvių kultūrinei veiklai išeivijoje norėtume atkreipti malonų Jūsų dėmesį į neseniai pasirodžiusią **pirmąją lietuviško vaidinimo plokštelę** — Kazio Borutos "Baltaragio Malūną".

"Baltaragio Malūnas", kurį Montrealio Lietuvių Dramos Teatras pastatė 1957 metais račitatyvinio spektaklio formoje, buvo su dideliu pasisekimu vaidintas Montrealyje, Hamiltone, Toronte, Ročesteryje, Čikagoje, Clevelande, Detroite ir Bostone. Spektaklį aplankė apie 4000 žiūrovų. Tačiau plokštelė atvėrė išeivijos aktoriui dar platesnius akiračius: ji galės pasiekti net ir tas vietas, kurių su išvykomis neįmanoma aplankyti.

Be to, vaidinimas įrašytas plokštelėn, nesibaigia momentiniu pergyvenimu — lietuviškas žodis išliks jame gyvas per metų eilę Ir ne tik nūdieniam klausytojui, bet ir svetimame krašte gimusiam lietuviškam prieaugliui.

"B. Malūno" plokštelė išleista lietuviško dramos teatro sukakčiai paminėti. Prieš 60 metų Palangoje, caristinės priespaudos laikmečiu, pakilo uždanga pirmam lietuviškam spektakliui — "Amerikai pirtyje". Šiandien, raudonajam okupantui prievartaujant Lietuvos teatrą, išeivijos aktorius atverčia naują lapą teatrinio darbo galimybėms laisvajame pasaulyje: 1959 metais spalio mėn. 9 dieną pasirodo pirmoji lietuviško vaidinimo plokštelė.

Šis faktas akyvaizdžiai byloja, kad lietuvis menininkas tebėra gyvas ir kad jo kūrybinis polėkis nesugniužo sunkiausiose sąlygose.

"B. Malūnas" įrašytas Montrealyje, R.C.A. Victor studijoje, išleistas puošniame voke. Tinka visiems fonografams, turintiems 33 ir 1 trečdalis greitį. Vaidinimas trunka virš pusantros valandos: 2 plokštelės (4 pusės). Kaina 10 dolerių.

Taigi, tikimės, kad Jūsų namų durys plačiai prasivers lietuviškam žodžiui ir kad mes visi susitiksime Baltaragio malūne.

Užsisakyti adresu: Montrealio Lietuvių Dramos Teatras, c/o Mr. K. Veselka, 1067 De Grand - Pre. Duvernay, Que., Canada.

MASKVOJ SPRENDĖ ŪKININKAVIMO REIKALUS

Gruodžio pabaigoj į Maskvą, į kompartijos centro komiteto posėdžius buvo išvykę ne tik Sniečkus su Šumausku, kurių vienas yra tikras CK narys, o kitas kandidatas, bet ir visa eilė kitų žemės ūkio tvarkytojų, į maskvinį CK nepriklausančių: Sniečkaus pavaduotojas Šarkovas, Šumausko pavaduotojas Laurinaitis, žemės ūkio min. Vazalinskas (abu pastarieji nepriklausomos Lietuvos laikų agronomai), vilniškio partijos centro komitteto žemės reikalų rūpintojas Kolesnikovas, o prie jų dar keturi statistai: vienas rajono sekretorius, vienas kolchozo pirmininkas, vienas sovchozo direktorius ir... viena kiaulių šėrėja nuo Ariogalos!

LIETUVI,

NEUŽMIRŠK UŽSUKTI Į PAŠTĄ SU "MŪSŲ PASTOGĖS" PRENUMERATOS PINIGAIS!

GERASIS DĖDĖ ŽIEGYS

— Galas! — pažvelgęs į laišką su Lietkoopsąjungos valdybos antspaudu, Žiegys pabalo ir pajuto, kaip šleikštus šaltukas perbėgo per odą. — Pasibaigė mano linksmos dienos...

Nedrįsdamas atplėšti voką ir norėdamas dar nors kelias minutes pasijusti tuo, kuo buvo, Žiegys susimąstė...

...Puikios buvo dienos... Ak, kokios puikios! Ir Pandėlio kooperatyvo reikalų valdytojas Žiegys būtų sau toliau karaliavęs tarp vyno dėžių, dešrų virtinių ir viso kito prie ko taip linko jo širdis, jei ne... ta pati jo geroji širdis...

Pirmiausia, į Žiegio kabinetą šoneliu įslinko kažkoks Binkis. Pagarbiai pasisveikino, buvo net besiekiąs valdytojo rankos bučiuoti, bet geroji Žiegio širdis neleido taip žeminti žmogaus, ir valdytojas paklausė:

— Iš kalėjimo?

— Iš... — vien lūpomis pratarė buvęs prekybininkas.

— Atsisėdėjai?

— At...

— Dabar gudresnis būsi?

— Būsiu...

— Neįkliūsi?

— Ne...

Binkio atsakymai patenkino valdytoją. Lengva ranka ir ramia širdimi brūkštelėjo jis juodu ant balto: "Paskirti Binkį sandėlio vedėju".

Bet... miško paukštį giria traukia, o vagį — valstybės turtas. Kiek pašeimininkavęs sandėlyje, Binkis pamiršo savo garsųjį "Ne", ištartą kooperatyvo reikalų valdytojo kabinete, ir ... įkliuvo. Įkliuvo už pereikvojimus.

Ir vėl jis šoneliu įslinko Į Žiegio kabinetą. Tas rūsčiai surauke antakius, griausmingu balsu suriaumojo:

— Įkliuvai?

— Į... — tylesnis už žemę buvo Binkio atsakymas. Ir jis sugraudino gerojo dėdės minkštą širdį. Iš Žiegio kabineto Binkis išsinešė įsakymą, kad jis esąs paskirtas dirbti... kitame sandėlyje...

Gera Žiegio širdis nepamiršo ir kitų "suklydėlių". Šiltas vieteles gavo atbuvę bausmes už išeikvojimus, turto grobstymus Kamarauskas, Ruželė, Šakalytė, Prakopas...

O paskui atbėgo į Pandėlį iš Rokiškio rajono Juodupės darbininkų gyvenvietės kažkoks Gimbutis. Puolė į kojas Žiegiui:

— Gelbėk!

Suminkštėjo gero dėdės širdis, atvirą Gimbučio pasakojimą išklausius. Juodupėje Gimbutis parduotuvėje prekiavo. Išeikvojimų nepadarė. Jis gudresnis, negu, sakysim, Binkis ar Kamarauskas. Jis tik savavališkai kainas kėlęs. Valdžia kainas mažina, o Gimbutis — kelia. Nepatiko juodupiečiams tokia Gimbučio kainų politika. Išvijo jį iš parduotuvės.

— Nugirdau, kad tamstos širdis — auksinė, tai ir atbėgau, — užbaigė savo liūdną istoriją Gimbutis.

— Ir gerai padarei, vaikeli, — pagyrė jį valdytojas. — Gyvenk ir dirbk, tik... — neįkliūk!

Gimbutis gavo šiltą vietelę. O po kurio laiko atsitempė iš Juodupės dar vieną perbėgėlį, kažkokį Sakalauską.

— Irgi nuskriaustas. Atleido tokį prekybos darbuotoją, — pasiskundė Žiegiui.

Žiegys po savo sparneliu prigladė ir Sakalauską.

Tylėjo, tylėjo Pandėlio rajono vadovai, matydami Žiegio geraširiškumo pasekmes, bet, pagaliau, kantrybės pristigo, kai pastebėjo, jog daugumą prekybos darbuotojų sudaro įvairaus plauko sukčiai, nešvarių kombinacijų mėgėjai, nuolatiniai teisiamųjų suolo klijentai. Prigriebė Žiegį, barti ėmė. O jis, išklausęs tėviškus žodžius, savo bičiuliams mirkčiojo:

— Ką man gali padaryti rajono valdžia? Aš už ją daug aukščiau stoviu...

Bijojo tik, kad nieko nesuuostų Lietkoopsąjungos valdyba. Tuomet tai gali riesta būti...

O Lietkoopsąjunga suuodė. Ir atsiuntė šit, laišką... Dabar, aišku, galas...

...Kol Žiegys plėšė virpančiais pirštais firminį voką širdis nugarmėjo į užkulnius. O kai perskaitė įsakymą, širdis šoktelėjo aukštyn.

Prisispaudęs įsakymą prie krūtinės, Žiegys pardūmė namo ir, visas švytėdamas riktelėjo namiškiams:

— Kraukite daiktus! Į Klaipėdą važiuojam... Žuvų kooperacijoj dirbsiu. — Ir, kiek apsiramines, pridūrė: — Galit pasveikinti: pagaliau gavau paaukštinimą. Iš šitos skylės iškelia. Man čia nebuvo erdvės sparnams ištiesti. Dabar tai aš parodysiu, ką Žiegys gali...

E. Uldukis ("Tiesos" kor.)

LIETUVOS DAILININKŲ POLINKIAI

Vienas kritikas dviejų dailininkų — vieno lietuvio, V. Dilkos, ir kito Lietuvoj gyvenančio ruso, P. Sergiejevičiaus — kūriniuose rado XIX šimtmečio rusų "peredvižnikų" tendencijų. "Peredvižnikai" buvo vadinamojo kritikinio realizmo atstovai: jie plakė valdančiuosius, užtarė skriaudžiamuosius. Kritikas sako: "Aš labai abejoju, ar galima sėkmingai vaizduoti optimistinę ir dinamišką tarybinę tematiką... kritikinio realizmo priemonėmis".

Tas pats kritikas lietuvių ir kitų pabaltiečių jaunosios kartos dailininkų darbuose mato šiek tiek impresionistinių ir daugokai ekspresionistinių įtakų. Kritikas įsakmiai to nesmerkia, laiko tatai pantangomis tobulinti vaizdavimo priemones, tačiau sunkiai tenuslepia savo baimę dėl to, kad tokiuose polinkiuose galbūt glūdi nukrypimų nuo tikrojo "sovialistinio realizmo".

MŪSŲ GYVENIMO AKTUALIJOS

METŲ PABAIGOS IŠKILMĖS ADELAIDĖJ

Mokyklos dešimtmetis

Pr. metų lapkričio 29 d. Lietuvių Namuose buvo iškilmingai atžymėtas Adelaidės Lietuvių Savaitgalio Mokyklos pirmasis dešimtmetis, prie kurio Lituanistiniai Kursai prijungė savųjų mokslo metų užbaigtuves.

Pirmoje programos dalyje kalbėjo Švietimo Tarybos narys Lapšys, apylinkės pirmininkas Jonavičius ir Mokyklos Globėjas kun. Kungys. Pranešimus apie mokyklos kūrimąsi ir jos veiklą padarė pirmasis mokyklos vedėjas Ivoška ir dabartinis vedėjas Statnickas, kuris šioje mokykloje yra ilgiausiai išdirbęs ir kuri jo dėka taip gražiai bujoja. Apžvelgdamas mokymo reikalus, Statnickas ypač su didele pagarba atsiliepė apie visus mokykloje dirbančius ar dirbusius mokytojus, kurie savo pasiaukojimu, atsižadėjimu ir meile jaunimui įgalino šią mokyklą nuolat tobulėti. Jis taip pat pasidžiaugė, kad Adelaidės Lietuvių Sąjunga pažadėjo dar praplėsti mokyklos patalpas, pristatydama tris papildomus kambarius (Pamatai šioms papildomoms klasėms jau išlieti 12-kos talkininkų jėgomis ir ALS pirmininko Raginio pareiškimu, ateinantiems mokslo metams kambariais mokykla jau galės naudotis).

Lituanistinių kursų reikalus palietė dabartinis jų vedėjas Ilgūnas.

Ypatingai nuoširdų sveikinimą mokytojams ir mokiniams atsiuntė iš Romos šios mokyklos steigėjas kun. Dr. P. Jatulis, kuris ir šiandien visų be išimties Adelaidės lietuvių yra tikrai branginamas.

Aktualiais lietuvybės išsaugojimo reikalais paskaitą skaitė ALB Kultūros Tarybos Lituanistinės Sekcijos vadovas A. Krausas, šioms iškilmėms specialiai atvykęs iš Melburno.

Antrąją ir, reikia pasakyti, daug sėkmingesnę programos dalį atliko jaunimas. Pradžioje SM mokinė N. Masiulytė padeklamavo "Lietuvį", o LK dalyvės L. Valčiukaitė ir L. Petrėnaitė duetu deklamavo Maironio "Užmigo Žemė". Jaunajam V. Straukai (LK) smuiku pagrojus Hayden minuetą, buvę SM mokiniai, vadovaujami B. Lapšienės, pašoko "Šustą" ir "Sukčių". Tautinių šokių grupei akordeonu grojo A. Ružinskas (LK). Po to sekė SM mokinių jungtinė deklamacija "Kur bėga Šešupė" ir tos pačios mokyklos mokinių šokami tautiniai šokiai "Audėjėlės" ir "Čigonėlis". (Parengė M. Grebliūnienė, akordeonu — A. Ružinskas).

Pora eilėraščių ir keturiomis SM mokinių dainuojamomis dainomis, kurioms vadovavo ir parengė SM dainavimo mokytoja solistė G. Vasiliauskienė, buvo užleista vieta L. Gerulaičio inscenizuotam Maironio "Čičinskui", kurį atliko LK kursanti L. Valčiukaitė, L. Petrėnaitė, V. Straukas, A. Zamoiskis, A. Petrėnas, R. Dunda ir A. Bernaitis.

Šioms iškilmėms salės sceną gražiai dekoravo dailininkas S. Neliubšis. Tik tos dekoracijos vos nesužlugdė "Čičinsko" inscenizavimą — dekoracijos užblokavo įėjimus į sceną. Reikia pastebėti, kad dail. Neliubšis Savaitgalio Mokykla ypač nuoširdžiai rūpinasi. Šių iškilmių proga jis kartu su Patupiu parengė mokyklos gyvenimą vaizduojančią nuotraukų parodą, kurią atsilankiusieji turėjo progos čia pat apžiūrėti. Jis taip pat daug prisidėjo prie sėkmingo mokyklos Tėvų Komiteto baliaus, pats salę dekoruodamas ir paaukodamas savo paveikslą loterijai. Tai žymiai padidino Tėvų komiteto kasą. Nelaimė, kad pinigai visada kelia didelę pagundą.

Lapkričio 12 d. SM baigė savo mokslo metus. Tėvų komitetas, norėdamas tas užbaigtuves atitinkamai atžymėti, nutarė mokiniams surengti pikniką, o mokytojams įteikti kuklias dovanėles. Deja, tam nutarimui įvykdyti atsirado netikėta ir nesuprantama kliūtis: iždininkas Karpys, nesutikdamas su Tėvų komiteto daugumos nutarimu, atsisakė išduoti pinigus, tuo būdu neleisdamas komitetui bent simboliškai padėkoti mokyklos mokytojams už jų pasišventimą. Dėl to mokyklos mokslo metus užbaigiant Tėvų komiteto pirmininkė Straukienė vietoj dovanų mokytojams pateikė komiteto daugumos atsiprašymą ir paaiškinimą, kad iždininkas Karpys atsisakė išduoti pinigus dovanoms pirkti.

Teiraujantis pas kitus Tėvų komiteto narius apie priežastis, kurios paskatino p. Karpį pinigus sulaikyti, paaiškėjo, kad p. Karpys prieš kiek laiko atsivedė į komiteto posėdį kun. Kungį ir čia reikalavo, kad komiteto turimi pinigai būtų atiduoti Carito namams. Kai komiteto dauguma su tuo reikalavimu nesutiko, p. Karpys grasino pinigus vistiek "užblokuoti". Dabar ir blokuoja. O kad vaikų piknikas įvyktų, Tėvų komitetas pasiskolino pinigų iš Moterų sekcijos, o p. Karpio žygį perdavė Apylinkės Valdybai, prašydamas, kad Valdyba išreikalautų pinigus iš p. Karpio iš iš to reikalo padarytų atitinkamas išvadas.

V Statnicko pagerbimas

Tremties gyvenimo bruožas — atskiri pasišventėliai, kurie, užmiršdami savo asmeninį gyvenimą, aukojasi kokiam nors bendram tremtinių grupės reikalui. Vienu iš tokių ryškių, o gal ir ryškiausių paišventėlių Adelaidėje yra V. Statnickas, ilgametis Adelaidės Savaitgalio mokyklos vedėjas. Atrodo, kad jis niekuo kitu ir negyvena. Mokyklai jis yra paskyręs visas savo jėgas pilna to žodžio prasme.

Adelaidės Apylinkės valdyba, norėdama pareikšti jam savo pagarbą ir dėkingumą, š.m. gruodžio 7 d. surengė Lietuvių Namuose viešą V. Statnicko 50 metų amžiaus sukaktuvių minėjimą — vakarienę. Į pagerbimą tikrai gausiai susirinko beveik visi mokyklą lankiusių ir lankančių vaikų tėvai ir visa eilė vietos lietuvių. Atitinkamomis kalbomis buvo išryškinti V. Statnicko nuopelnai Adelaidės visuomenei. Apylinkės valdybos pirmininkas Jonavičius įteikė dovaną, o Moterų Sekcija apdovanojo ponią Statnickienę gėlėmis.

Visas pagerbimas ir vakarienė praėjo tikrai gražioj ir draugiškoj nuotaikoj.

Naujagimis

Turbūt mažai kas iš senimo atkreipė tinkamo dėmesio į Adelaidės "Šv. Balse" paskelbtą tokio turinio pranešimą:

"Kvietimas jauniems muzikos mėgėjams. Visi Adelaidės lietuviai jaunuoliai, kurie domisi muzika (mokosi groti kokiu nors instrumentu ar dainuoti) yra kviečiami š.m. gruodžio 13 d. 6 val. vak. atvykti į Lietuvių Namus bendram pasišnekėjimui apie tobulinimąsi pasirinktoj muzikos srityje... Adelaidėje gyveną lietuviai muzikai yra nutarę visomis išgalėmis tiek moraliai, tiek materialiai paremti jaunuolius, norinčius tobulintis muzikoj ar dainavime..."

Tačiau jaunieji muzikos mėgėjai ir jų tėvai į kvietimą atsiliepė ir nurodytu laiku atvyko į Lietuvių Namus.

Kaip dabar tenka patirti, tas pirmasis jaunųjų muzikos mėgėjų susitikimas su Adelaidėje gyvenančiais lietuviais muzikais buvo tikrai sėkmingas, nors ir ne visi jaunuoliai dar pasirodė. Tačiau jau vistiek yra padarytas pirmas žingsnis į didesnius išbėgimus ateityje. Adelaidės muzikai (A. Gučiuvienė, G. Vasiliauskienė, V. Šimkus ir Pr. Matiukas) naujų užsibrėžimų imasi tikrai energingai. Šių metų pradžioje jauniej: muzikos mėgėjai, o jų čia yra tikrai gražus būrelis, pasirodys viešai.

Adelaidės muzikai yra ryžtingai nusistatę nuo dabar su jaunimu eiti ranka rankon. Planuojama parūpinti atitinkamas stipendijas, surasti tinkamus muzikos mokytojus, padėti tiems, kurie tęs mokslus konservatorijoj. Jie organizuos jaunimo koncertus, varžybas ir nuolatos stebės jų tobulėjimą.

Gal būt, kad šią žinutę paskaičius, atitinkamiems mūsų orga nams kils mintis pasvarstyti tą reikalą platesne prasme. Juk užsimojimas rūpintis mūsų meniniu prieaugliu tikrai jau pribrendęs. Dėl to ir Adelaidės muzikų žygis yra labai ir labai sveikintinas. O jaunimo, mėgstančio muziką yra ir kitur. Ar vaizdinio meno atstovams nekils noras ateiti talkon tą meną pamėgusiam jaunimui? Ar?... Čia tų "ar" gali būti labai daug. Yra geros progos pagalvoti...

Choro "Lituania" dešimtmečio koncertas

Muziko V. Šimkaus vadovaujamas Adelaidės choras "Lituania" savo dešimtmečio koncertą surengė gruodžio 29 dieną. Solistais dalyvavo A. Gučiuvienė, G. Vasiliauskienė ir Pr. Matiukas.

V. Radzevičius

NEWCASTELIO LIETUVIAI AKTYVŪS

Šiemet, kaip ir kitais metais, Newcastelio Y.W.C.A. buvo suruošusi Kalėdų Eglučių Festivalį, kuriame dalyvauti buvo pakviesta ir Newcastelio lietuvių bendruomenė. Festivalis įvyko miesto salėje ir tęsėsi nuo 2 iki 4 d. gruodžio mėn. Įvairios tautybės ir klubai bei organizacijos buvo papuošę, pagal savo krašto papročius bei tradicijas, "kalėdų medį" arba bent kalėdinį stalą. Lietuvių eglutė buvo papuošta šiaudiniais išdirbiniais, kurie jau prieš tai tris kartus reprezentavo lietuvišką eglutę.

Lietuviams programa išpildyti buvo leista gruodžio 3 d. 8.45 val. vakaro. Pirmiausia scenoje pasirodė Zita Gasparonytė, kuri pašoko "Ispanų šokį" šokiui pritaikintuose baleto rūbuose. Noriu pabrėžti, kad Z. Gasparionytė, nors tik 13 metų amžiaus, bet jau keli metai kaip lanko baleto kursus ir keletą kartų buvo viešai pasirodžius scenoje ir nekartą jos foto tilpo vietiniuose laikraščiuose. Ir šį kartą ji ispanų šokį atliko tikrai meniškai. Ji taip pat šoko "tap dance".

Mūsų apylinkėje yra dar viena jauna balerina, vos 9 ir pusės metų amžiaus, bet turi didelių baletinių gabumų. Tai — Birutė Statkutė, kuri taip pat šį kartą pasirodė, labai gražiai , pašokdama "tap dance".

Be to, šį kartą pasirodė naujos Newcastelio "jaunųjų" pajėgos — tai p. B. Gasparionienės vadovaujama jaunimo 9-10 metų amžiaus, šokėjų grupė, tautiniuose rūbuose, kuri labai gražiai pašoko "suktinį". Štai tų šokėjų pavardės: Birutė Račytė, Nijolė Račytė, Viky Andriūnas, Birutė Statkutė, Sidsel Kristensen, Danutė Bruzga, Uršulė Balčiūnas, ir Alytė Daugėla. Nors minėtam festivaliui pasiruošti buvo labai maža laiko, bet energinga p. Gasparionienė, noriai pritariant išminėtų vaikų tėvams, nors ir per labai trumpą laiką visdėlto labai daug pasiekė.

Šia proga norėčiau palinkėti p. Gasparonienei sekmės ir toliau tęsti taip kilnų užsibrėžtą darbą ir mokyti mūsų jaunimą tautinių šokių. Už tai tikrai mūsų bendruomenė bus jai labai dėkinga.

Taip pat šį kartą turėjo progos pasirodyti ir mūsų choras, vedamas p. S. Žuko, kuris išpildė 3 dainas: Ko liūdi putinėli, Naujalio; Šią naktelę — Šimkaus ir Laisvės dainą — Žilevičiaus. Po ilgo ir įtempto darbo mūsų choras pasirodė labai gerai, dainos skambėjo ryškiai ir gražiai. Choristų veiduose spindėjo pasitenkinimas įdėto darbo vaisiais ir publikos dėmesiu.

Baltrus Drožė

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Gerb. p. Redaktoriau!

Prašau patalpinti šį laišką, kurį aš rašau Perth'o lietuvių krepšininkų vardu:

"Mūsų Pastogėj" Nr. 45 (20-11-59) buvo patalpintas straipsnis korespondento B.B. Jame buvo keletas žinių apie krepšinį ir krepšininkus Perthe.

Mes norime pranešti, jog šis korespondentas iš mūsų jokio įgaliojimo rašyti apie krepšinio reikalus nebuvo gavęs. Jo patiektos žinios neatatiko tikrovei ir apie nesenai į Ameriką išvažiavusį krepšininką S. Dargį buvo parašyta netiesos.

Mūsų komanda likvidavosi žiemos turnyro laiku vien dėl žaidėjų trūkumo. Įstatymas čia yra, kad kiekvienas klubas privalo turėti mažiausia dvi komandas. St. Dargis buvo pilnas gerų norų ir tik dėl savo išvykimo negalėjo mums praktiškai padėti.

Mes dabar (vasaros turnyre), kur dvi komandos nėra reikalingos, vėl žaidžiame ir esame išsikovoję A klasėj pirmąją vietą.

Mes giliai apgailestaujame, kad tokios nepagrįstos žinios yra skleidžiamos. St. Dargis yra plačiai žinomas, kaip geras sportininkas ir lėto būdo žmogus ir mes tikimės, kad šio laikraščio skaitytojai, ypatingai tie, kurie jį pažinojo, negalėjo šios žinios palaikyti teisybe.

Dėl netikros informacijos p. St. Dargį nuoširdžiai atsiprašome.

Vakarų Australijos Lietuvių Sporto Klubo "Storm" krepšininkai

MELBURNAS

AUKOS GIMNAZIJAI

Vasario 16 d. Gimiazijai pagal aukų lapą N 64 (J. Antanaitis) surinkta 35 svarai.

Čia išminėti asmenys aukojo: Jonas Antanaitis £ 5, Juozas Bacevičius £ 5, Leonas Braniška £ 5, Ona Maleckienė £ 5, Albertas Zubras £ 3, Jonas Kalpokas £ 2, Antanas Krausas £ 2, V. ir B. Vaitkai £ 2, Gen. Šemienė £ 1, S. Mikailienė £ 1, Juozas Skimbirauskas £ 1, V. Aglinskas £ 1, A.G. Gasiūnai £ 1 ir J. Čiurovas £ 1.

Pinigai gimnazijai jau pasiųsti.

(a)

SYDNĖJUS

PADĖKA

P.L.B. Sydnėjaus skr. ir Sydnėjaus Liet. Klubo iniciatyva suruoštos bendros Kūčios Lietuvių namuose Redferne buvo gero organaizuotumo pavyzdys; apie pusšimtis tautiečių, dalyvaujant kapelionui kun. P. Butkui, laužė tradicinę plotkelę, prie gausiai papuošto stalo; atrodo — turėjo būti dvylika patiekalų.

Teko patirti, kad stalo gėrybės ir tvarka radosi pasišventėlių p.p. Mironienės, Bareikienės ir Donielienės kelių dienų rūpestingo darbo dėka. Tebūna joms ir visiems, kurie prisidėjo, mano nuoširdi padėka.

A.Š.

PADĖKA

Camperdown'o sav. mokyklos Tėvų komitetas dėkoja Sydn. Soc. Moterų Draugijai už £ 5 auką, taip pat Apylinkės Valdybai — £ 2 auką.

Šių organizacijų dėka buvo įmanoma suruošti vaikučiams Kalėdų eglutė.

Tėvų komitetas

PADĖKA

Mieloms ponioms: Žygienei, Olšauskienei, Obuolevičienei, Vyrgininkienei ir mieliems prieteliams — p.p. V. Dantai, P. Donielai, K. Adickui, L.D. Cox'ui ir kitiems, lankiusiems mane ligoninėje ir tuo palaikiusiems mane moraliai, tariu nuoširdų ačiū.

Ypatingą padėką reiškiu daktarei p. Bagdonavičienei, kurios rūpesčiu buvau priimtas į Auburno miesto Šv. Juozapo ligoninę ir už jos asmenišką manęs priežiūrą.

Lieku su giliausia pagarba

S. Osinas

IŠ ATEITININKŲ VEIKLOS

Pr. mt. gruodžio 6 d. Sydnejaus ateitininkų arkv. J. Matulaičio vardo kuopos nariai, susirinkę į metinį susirinkimą užgyrė buvusios valdybos atliktus darbus ir, jai atsistatydinus, išrinko naują, kuri gruodžio 10 d. pasiskirstė pareigomis: J. Zakarauskaitė — pirmininke, A. Bučinskas — vicepirmininku, E. Lašaitis — I sekretorium (vidaus reikalams), A. Kramilius — II sekretorium (užsienio reikalams), J. Gudaitis — iždininku ir L. Zarembaitė — kultūros reikalų vedėja.

Naujoji Valdyba yra jau užsibrėžusi atlikti eilę darbų. Tarp kita ko vasario mėnesį yra numatyta šokių vakaras Sydnėjaus Lietuvių Namuose.

Taip pat Valdyba nori imtis iniciatyvos sušaukti 1960 metų pabaigoje Australijos ateitininkų suvažiavimą, dėl vietos ir datos susitariant su kitomis kuopų valdybomis. Šiais reikalais paskirtas rūpintis II-sis sekretorius A. Kramilius, 49 Clarke St., Bass Hill, N.S.W.

Naujos Valdybos adresas: Mr. E. Lašaitis, 190 Dennyson St., Newtown, N.S.W.

—ab—

PERTHAS

PADĖKA

Visiems, lankiusiems sirgusį Royal Perth'o ligoninėje Petrą Jurgelį, nuoširdžiai dėkojame. Ypatingą padėką reiškiame: p.p. Radzevičienei, Baronienei, kun. Kemėšiui ir visom poniom, dirbančiom ligoninėje, kurios taip dažnai lankė ir nuoširdžiai guodė ligonį.

Žmona Jurgelienė, duktė ir žentas Liutikai

PADĖKA

Mūsų mylimą ir brangios mums atminties a.a Petrą Jurgelį palydėjus į amžiną poilsio vietą Perth'o L.B. Apylinkės Valdybai ir visiems Perth'o lietuvių bendruomenės nariams, pareiškusiems mums užuojautą raštu ir žodžiu bei dalyvavusiems šermenų ir laidotuvių apeigose, reiškiame nuoširdžią padėką.

Našlė Jurgelienė, duktė ir žentas Liutikai

PERTHO LIETUVIAI VEIKIA

Nedažnai "M.P." skaitytojai girdi apie Pertho lietuvių gyvenimą ir jų kultūrinį veikimą. Čia kaltas gal nuotolis, o gal ir korespondentų nerangumas painformuoti bendruomenės savaitraštį.

Veikimas gi šiame tolimame Australijos krašte, galima sakyti, yra normalus, lyginant jį su kitų Australijos vietovių lietuviškuoju darbu.

Ir štai, š.m. lapkričio 1 d. Pertho ir apylinkių lietuviai organizuotai, savam kapelionui kun. L. Kemėšiui vadovaujant, lankėsi Karakato kapinėse, kad prisimintų savo mirusiuosius. Čia ilsisi ir Lietuvos kariuomenės savanoris — kūrėjas Balys Saunoris, ant kurio kapo savanorių — J. Miliausko ir B. Baikausko — buvo padėta graži gėlių puokštė.

Kaip jau anksčiau minėta, dėl susidariusių įvairių aplinkybių savanorių-kūrėjų sąjungos Pertho skyrius kurį laiką savo veikimą buvo sustabdęs, tačiau š.m. rugpjūčio 15 d. buvo vėl sudaryta nauja valdyba ir lapkričio 29 d. suruoštas Kariuomenės Šventės minėjimas, ko nebuvo rengta per ištisą dešimtmetį.

Ta proga kun. L. Kemėšis atlaikė pamaldas už žuvusius karius ir pasakė dienai skirtą pamokslą. Po to mokyklos salėje iškilmingą minėjimą pradėjo Sav. — Kūr. Pertho skyriaus valdybos pirm. J. Miliauskas, išryškindamas šios šventės prasmę. Prezidiumo pirmininku pakvietė Vl. Knistautą ir sav. A. Einą. Turiningą paskaitą skaitė St. Kuzmickas, Lietuvos žemėlypy pavaizduodamas Nepriklausomybės kovų vietoves. A. Kaminickas perskaitė iš Savanorių Centro Čikagoje gautą bendrarašti dėl ten atkuriamo Karo Muziejaus sodnelio. Meninėj daly pskt. Vyt. Garnys įspūdingai padeklamavo, ir minėjimas buvo pakilia nuotaika baigtas Tautos Himnu.

Š.m. lapkričio 28 d. buvo surengtas Pertho Apyl. Valdybos vakaras pasilinksminimas, paskutinis prieš Adventą.

Ten buvęs

MURRAY'S

HEALTH FOOD STORES

91 Darlinghurst Road, Kings Cross Sydney, Australia.

PHONE 35-5795

Vienintėlė firma Australijoj, kuri turi teisę siųsti drabužių ir maisto siuntinius TIESIAI į Estiją, Latviją, Lietuvą, USSR ir Ukrainą.

Nuo 1959 m. sausio 1 d. USSR vyriausybė nustatė muitus visoms prekėms. Sąskaitos daugiau nereikalingos.

Mes siunčiame siuntinius KIEKVIENĄ DIENĄ, TIESIAI Jūsų giminėms, PAŠTU, bet ne laivais.

Mūsų firma dirba jau 12 paskutinių metų. Siuntiniai pasiekia gavėjus per 2 — 2½ mėn. Oro pašto siuntiniai per 10 — 12 d. Oro pašto išlaidos 14/- už ½ svaro. Mes neturime ryšio nei su Londonu, Švedija ar Danija.

Jūs galite pirkti viską, ką Jūs norite, ir mes garantuojame, kad siuntinys bus tikrai pristatytas. Reikalaujant, mes prisiunčiame paštu Jums katalogus.

AGENTS:

SYDNEY, N.S.W.: M. & N. Pekic, Grocer, 143 Cabramatta Rd., Cabramatta, N.S.W. Tel.: UB 2082.

Olympic Surplus Stores, 293 Church Street, Parramatta, N.S.W. Tel.: YL 9728.

M. Cibulskis, 468 Burwood Road, Belmore, N.S.W. Tel.: 75 6578.

NEWCASTLE, N.S.W.: Fry's Delicatessen, 557 Hunter Street, Newcastle, N.S.W. Tel.: B 3596.

MELBOURNE, VIC.: Contal Co. 114 Elizabeth St., Melbourne, 2nd Floor, Tel.: MF 8498 arba 63-8498.

PERTH, W.A.: S. & L. Furnishers, 229 Newcastle Street, Perth, W.A. Tel.: BA 7842.

ADELAIDE, S.A.: S. & M. Eicas, 41 Tapley's Hill Rd., Hendon Adelaide, S.A. Tel.: J 2879.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

LITUANISTINĘ BIBLIOTEKĄ ORGANIZUOJANT

Krašto Kultūros Taryba, matydama gyvą reikalą, nutarė įsteigti lituanistinę biblioteką Australijoje, kurioj bus renkama lituanistika — knygos, knygelės, brošiūros, žurnalai, žemėlapiai, gaidos, patefono plokštelės, fotografijos, liet. dailininkų darbų reprodukcijos ir tautodailės drožiniai.

Taip pat renkamos ir laikraščių iškarpos — lituanistiniai straipsniai ir lietuvių bibliografiniai unikumai.

Dailiosios literatūros kūriniai, nors ir lietuvių rašytojų parašyti, nerenkami. Skaitoma, kad jie turi užimti pirmaujančią vietą apylinkių bibliotekose ir pavienių namų knygų lentynėlėse.

Be lituanistikos dalykų, bus dar surenkama ir surūšiuota — lietuvių tautos istorija, Lietuvos geografija, žinios apie pavienes lietuviškas žemes, likusias už Lietuvos ribų, lietuvių kalbą, jos istoriją, didžiuosius kalbininkus, lietuvių rašto istoriją, lietuvių kultūrą: tikybą, papročius, tautodailę, liaudies dainas ir šokius, muziką, švietimą, mokyklas, organizacijas, politines partijas, kariuomenę, spaudą, perijodiką, leidyklas, žemės ūkį, prekybą, laivyną, pramonę, sportą, pavienius didžiuosius darbuotojus, pasaulio lietuvius, lietuviškąją rezistenciją ir t.t., trumpai sakant — apie viską, kas liečia Lietuvą ir lietuvius.

Taigi visą čia išminėtą literatūrą lituanistinė biblioteka turi surinkti. Aš apsiėmiau organizuoti šią biblioteką, nes ir pats matau, kad tokia biblioteka Australijos lietuviams yra tikrai reikalinga. Ji bus lyg lietuvybės oazė Australijos dykumoje. Viso to negalima sukaupti į pavienių apylinkių bibliotekas, o apylinkių bibliotekom tatai būtų ir savotiškas balastas. Taip pat aišku, kad aš vienas viso to nesukaupsiu. Žinodamas, kad yra ir daugiau taip galvojančių kaip Kultūros Taryba, tikiu, kad ir šiame darbe atsiras talkininkų, lygiai kaip statant lietuviškus namus, organizuojant liet. mokyklas ir lietuviškus parengimus rengiant.

Taigi kviečiu visus į talką! Čia nesutarimų ir ginčų negali būti, kiekviena lituanistinė knyga bibliotekai tinka. Tad visi tie, kurie norėtų bibliotekoje matyti šitą ar kitą knygą, prašomi ją bibliotekai paaukoti.

Lituanistinė biblioteka yra A.L Bendruomenės nuosavybė, tad ir visos bibliotekai padovanotos knygos yra bendruomenės nuosavybė.

Jeigu kurios knygos atsirastų daugiau egzempliorių, bus jos pervestos į bendruomenės apylinkių bibliotekas.

Žurnalai, talpinantieji lituanistinius straipsnius taip pat renkami. Iliustruoti žurnalai, pavyzdžiui — "Margutis", "Lietuvių Dienos" ir kiti panašūs, atkreips pirmoje eilėje jaunimo dėmesį, todėl jie labai pageidaujami.

Tuo būdu atostoginio namų apsivalymo proga patikrinkite savo bibliotekas ir, ką galite, atiduokite lituanistinei bibliotetkai. Kas neturi nė vienos knygos paaukoti, tas gali aukoti pinigais. Pinigas taip pat labai ir labai reikalingas. Apskritai tariant, bibliotekai talkininku gali būti kiekvienas.

Bendruomenės apylinkės valdybos, organizacijos, o ypač studentija, kuri, reikia tikėtis, daugiausia šia biblioteka naudosis, prašoma šį darbą aktyviai ir skubiai paremti. Aukotojai prašomi bibliotekai skirtoj knygoj atžymėti įrašą, datą ir aukotojo parašą. Nereikia bijoti, jei knyga ir apsinešiojusi — ji bus sutvarkyta.

Taip pat noriu atkreipti dėmesį, kad labai svarbu ir tos knygos, kurios liečia Lietuvą ir lietuvius, ir svetimomis kalbomis.

Kultūros Taryba laukia Jūsų paramos! Viską, kas skiriama lituanistinei bibliotekai, prašau siųsti šiuo adresu: Jurgis Reisgys, 135 Mimosa Rd., Greenacre, Sydney, N.S.W.

J. Reisgys

AUTOMATINĖS
ELEKTROS VIRTUVĖS KROSNYS

RODEN

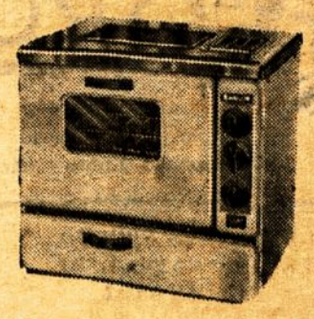

ĮVAIRIAUSIŲ MODELIŲ
PILNAS PASIRINKIMAS.
JOSE GALIMA KEPTI, VIRTI, TUŠINTI IR ATLIKTI ĮVAIRIUS KITUS ŠEIMININKĖMS REIKALINGUS DARBUS.

JŲ ĮRENGIMAS VISAI PAPRASTAS:
ELEKTROS LAIDAS SUJUNGIAMAS SU PAPRASTU ELEKTROS PUNKTU SIENOJE.

KREIPTIS Į
CABRA — VALE HOME FURNISHING,
88 John Str., Cabramatta, N.S.W.
Tel. UB 2899

SNIEČKAUS PAMOKSLAS GYDYTOJAMS

Sniečkaus kalba Vilniuje įvykusiame gydytojų suvažiavime žymiausia dalimi buvo skirta politinei "medicinai", arba, anot jo paties tariant, "kovai prieš buržuazinį nacionalizmą, revizionizmą, kapitalizmo atgyvenas". Svarbiausias vaistas prieš tas ligas esąs — "visokeriopai stiprinti tarybinę tautų draugystę, visą mūsų daugianacionalinę valstybę"...

Čia Sniečkus pats pastebėjo: "Gali atrodyti, kad šie klausimai neliečia gydytojų". Ir čia pat išsklaidė abejonę: "Tai neteisinga, draugai".

Apie įtemptus santykius su rusais

"Štai, pavyzdžiui", sako Sniečkus, "kiekvienoje ligoninėje ar kitoje gydyto įstaigoje susitinka ar gali susitikti ne tik vienos, bet įvairių tautybių gydytojai ir ligoniai. Gydytojo santykiai su ligoniu turi būti draugiški... Bet jūs, draugai, žinote geriau už mane, jog kartais šie santykiai pagenda... Jeigu jie priklauso įvairioms nacijoms, tai kartais jų nesantaika gali įgyti ir nacionalinį atspalvį"...

Nuo šios ligos vaistas: "... ugdyti medicinos darbuotojų tarpe internacionalinius jausmus... kovoti prieš bet kokius nacionalistinių ar šovinistinių tendencijų pasireiškimus"...

Rusų kalba ligoninėse

"Čia turi reikšmės kiekvienas dalykas, jų tarpe ir kalbos klausimai", sako Sniečkus. "Kartais kyla nesusipratimų dėl to, kuria kalba turi būti rašomi medicininiai dokumentai. Tačiau tai galima išspręsti. Jeigu mes būsime nuoseklūs internacionalistai, tai mes visuomet rasime išeitį, kad draugystė ir bendradarbiavimas nesutriktų"... Kitaip sakant, jei yra abejonė, — rašyk rusiškai!

Buržuazinio nacionalizmo liga

"Vakarų imperialistai ir lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai siekia išardyti tarybinių tautų draugystę, norėdami susilpninti Tarybų Sąjungą. Buržuaziniai nacionalistai stengiasi veikti, visų pirma, kurstydami ir gaivindami nacionalinius prietarus, kurie yra gajausi iš visų kapitalizmo atgyvenų žmonių sąmonėje. Jie siekia pasinaudoti tuo, kad kai kuriuose darbo žmonių sluogsniuose, ypač inteligentijos tarpe, vis dar pasireiškia tendencija išpūsti nacionalinių ypatumų reikšmę, o tai savo ruožtu skatina nacionalinio atsiribojimo reiškinius, pasireiškia dar ir atviros nacionalistinės tendencijos."

Receptas

"... reikia nuolat rūpintis, kad mūsų inteligentija visada būtų idėjiškai atspari, ištikima kilniems proletarinio internacionalizmo, tautų draugystės ir tarybinio patriotizmo principams. Niekada negalima užmiršti, kas yra buržuaziniai nacionalistai, kokius kruvinus nusikaltimus prieš Lietuvos darbo žmones jie vykdė hitlerinės okupacijos metais".

Gąsdinimas

"Pabėgę po karo į užsienį ir nuėję tarnauti Amerikos imperialistams, jie šiandien pasiruošę vėl užlieti visą mūsų kraštą darbo žmonių krauju ir ašaromis, kad tik galėtų vėl išnaudoti Lietuvos darbo žmones... Buržuaziniams nacionalistams viskas mūsų šalyje yra bloga, viskas negerai. Demagogiškai vaidindami kažkokius lietuvių tautos laisvintojus, buržuaziniai nacionalistai iš tikrųjų visiškai negalvoja apie lietuvių tautos interesus. Jiems rūpi tik jų pačių siauri klasiniai interesai, jiems rūpi tik jų anksčiau turėtoji Lietuvoje valdžia ir turtai".

Priekaištas

Nepaprastai nedrąsiai Sniečkus prikišo gydytojams, kad jų per maža yra partijoje. Užsiminęs apie nepakankamą vietinių partinių organizacijų darbą (o vietinė arba pirminė partinė organizacija tai yra partijos skyrius ligoninėje), jis tuojau nuo apibendrinimo pereina prie paskiro pavyzdžio Druskininkuose, būtent: "Vietinės partinės organizacijos turi padėti medicinos darbuotojams kelti savo idėjinį-politinį lygį. Tuo tarpu tai daroma toli gražu nepakankamai. Štai pavyzdžiui, paimkim Druskininkus. Ten labai daug kvalifikuotų gydytojų... O kiek partijos narių Druskininkų gydytojų tarpe? Labai nedaug". Iš šio pareiškimo pirmųjų sakinių matyti, kad partijos narių proporcija ir visos Lietuvos gydytojų tarpe vargu ar didesnė, kaip Druskininkuose...

Atkalbinėja nuo užsieninių vaistų

"Dar pasitaiko tokių faktų, kada atskiri žmonės skleidžia prasimanymus apie tariamą užsienio vaistų visagališkumą. Tuo tarpu priešakinės kapitalistinės valstybės pačios perka kai kuriuos tarybinius vaistus"... (Lyg gydytojai ne geriau žino, koki vaistai geri, ir kokių Lietuvos vaistinėse tiesiog nėra).

Papildomos pareigos gydytojams

Šalia kovos su nacionalizmo epidemija, Sniečkus dar ragino gydytojus rūpintis: 1) pirčių statyba kolchozuose, kuri esanti apleista, 2) vaikų darželių ir lopšelių steigimu kolchozuose (kad daugiau moterų galėtų eiti lažą), 3) kovoti prieš girtavimą ir naminės degtinės varymą, 4) stiprinti ateistinę propagandą.

LNA

DAIL. H. ŠALKAUSKAS VEIKLIAI DALYVAUJA

Pirmoje australų moderniojo meno pavyzdinėje parodoje Anglijoje dalyvauja ir Henrikas Šalkauskas. Paroda, pavadinta "Penkiolika Australijos Dailininkų", nuo 21 kovo mėn. 1960 m. įvyks "New Vision Centre" Galerijoje Londone. Dalyvauja 15 dailininkų, kiekvienas su 2 darbais. Parodos katalogo projektas dail. Henriko Šalkausko.

Spalio mėn. Henrikas Šalkauskas dalyvavo "Muffled Drums" grupės parodoje Terry Clune Galerijoje Sydnėjuje. Ši grupė "neo dada" stiliuje komentavo šių dienų meno ir publikos blogybes ir susilaukė gyvo publikos ir spaudos susidomėjimo.

Viena privati kolekcija Henriko Šalkausko raižinį "Peisažas po rugiapjūtės" dovanojo Vakarų Australijos Valstybinei Meno Galerijai Perth'e.

M.P.I.

★ **Lietuviškasis Vatikano pašto ženklas.** Gruodžio 14 d. Vatikano paštas išleido 50 ir 100 lyrų pašto ženklus su karalaičiu šv. Kazimieru, pirmuoju Lietuvos globėju, jo 500 metų gimimo proga, pieštus dail. Vytauto Kazimiero Jonyno. Abiejuose ženkluose atvaizdas tas pats: dešinėje Šventojo galva, o kairėje karališkieji rūmai ir Vilniaus katedra. Tai bus pirmas lietuvių pastangų vaisius šioje srityje. Šia proga kita leidykla pagamino voką taip pat su V.K. Jonyno šv. Kazimiero pavekislu.

J. Strautins
5-TH FLOOR
306 The Causeway
MELBOURNE
X X X
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MŪSIEJI BALETE

Aną kartą M. Pastogėje buvo tiksliai nusakyta: "Ir semkis, žmogau, tos stiprybės iš praeities, kai nežinai jos..." Tiesa: tyla — gera byla, bet deja, nevisuomet. O kai tyliai praeinama pro vertas atžymėti progas, tada jau peršasi įsiterpti ir su savo dvylėkiu.

Taigi — šiuo atveju norisi pakalbėti dėl baleto ir tai ne dėl jo meno, o tik dėl šią meno sritį kultivuojančiojo mūsų jaunimo. Jau senai būtų laikas ir patiems didiesiems spektikams pamatyti balete ne tik "šokį su muzika" ar "kojų kilnojimą", bet m e n ą !

Lietuvoj jau nuo seno į baletą nežiūrėta kaip į eilinį šokį, bet pajėgta jame įmatyti ir meno. Kaikurių mūsų kunigaikščių jau buvo steigiamos baleto mokyklos. Ištin neprikl. gyven. laikotarpiu baletas buvo vertinama kaip viena ryškiausia meno sritis. Jis, šalia operos ir dramos, suspėjo pasiekti europinio lygio. Mūsų jaunutis baletas buvo pajėgus išpildyti ne tik pasaulinio masto gulbių ežerus, bet nenutolo ir savos tautos, natūraliai išreikšdamas autentiškąsias savo žmonių mintis, jausmus, džiaugsmą ar liūdesį, net mūsų senolių pažiūrą į visatą.

Gal nebe reikalo žiloje senovėje kai kurių tautų tikybinėse apeigose baletas buvo pagrindine dalimi, kas dar labiau išryškina jo gilią prasmę. Atrodo, tik šiame dvasios ir grožio mene (šokyje), lydint muzikai, ir tegali išsamiai atsispindėti pačių būdingiausių idėjų pasaulis...

Taigi tikrai malonu, kai kaikurie nepalūžę mūsų šviesuoliai išgali savo vaikus leisti į šią jų sunkiu prakaitu palaistomą ir nepelningą bet prakilnią meno šaką.

Ta proga, bekopiant į šio meno aukštybes, panelėms Plokštytei ir Uknevičiūtei, taip pat ir p.p. Valytei, Rataitei, Cininaitei ir kitoms, savu būdu garsinančioms lietuvio vardą, nuoširdžiai paspauskime ranką. Norisi palinkėti joms sekmės ir ištvermės kūrybiniam darbe, kur ne materijai pirmaujant, o per žestą, išraišką, judėsi, a p a v ą, ir a p v a l k a l ą mus nukelia iš sudegintų kalnagubrių tikrovės į pačias dvasios aukštybes, kaip kadaise mūsų menininkas M. Čiurlionis, muzikas Sasnauskas ir kiti, kurdami tautinių tradicijų motyvais ir motulių išaustomis drobių pynėmis, turtino mūsų sielą.

St. Čė.

MŪSŲ POEZIJOS GARSUOSE

Beatrice

NORISI,

Viršūnėm beržų,
Mėlynu laivu, burėm devyniom
Atplaukti
(Karaliaus vieškeliuose krinta lapai).

Ir pamatyt pavasarį,
Pro debesį suplyšusį —
Ir džiaugsmą balto medžio širdyje.
Ir grįžti dabar norisi,
Ir pasiimti saldų —
Ir neštis — džiaugsmą, sutiktą sapne.

Ištirpti lietuje, ir susipinti maldos pirštuose.
Ir plaukiančia migla ramia
Į balto medžio širdį nusileisti.
(Ir nulenkė galvas,
Nukritę lapai).

Melburnas, 1959.

AR MATAI?

Siūbuoja upės,
Benamė žydi saulė,
Skęsta gluosniai pamiršti —
Pilkųjų sodų akyse.

— Maža ir nepažįstama, kitam pasauly,
Ar tu gali miegoti
Ir sapnuoti,
Saulės spindulius?

Kai sutinku Tave,
Vidury nakties tuščios.
Lyg džiaugsmą nepažįstamą, —
Paklausiu.
Ir gilumoj delnų
Esi permatoma,
Ir taip arti manęs, —
Kitu pasauliu.

Melbournas, 1959.

COSMOS TRADING CO.

SEKANČIAI SIUNTAI Į LIETUVĄ SIUNTINIUS PRIIMAME IKI SAUSIO MĖN. 20 D. SIUNTINIAI PASIEKS ADRESATUS BALANDŽIO MĖN. VIDURY — KAIP TIK VELYKOMS!

Jūsų siuntinys gali būti apdraustas iki £ 100.- vertės!

Laikome medžiagų, odos, skarelių ir kt. pigiomis kainomis.

Pristatykite siuntinius arba siųskite į Essendono geležinkelio stotį prekine važta:

2 SCHOFIELD ST., ESSENDON, VIC. Tel. FX 2325.

Mieste: 300 Little Collins St., Melbourne, Vic. (6 aukštas). Tel. MF 2370.

DĖMESIO: Essendono ir miesto biurai švenčių metu bus uždaryti nuo 24.12.59 iki 11.1.60.

SKYRIAI:

Sydnėjuje: A. Mauragis, 18 Crinan St., Hurlstone Park, N.S.W. Tel. LL 5549.
Adelaidėje: J. Lapšys, 28 Grange Rd., Hindmarsh, S.A.
Perthe: M. Lingienė, 21 Brookman St., Perth, W.A.
Brisbanėje: C. Kriaučiūnas, 82 Bywong St., Toowong, Q'ld. Tel. 7 5827.
Hobarte: N. Kantvilas, 57 Strickland Ave., Hobart, Tasm.
Launčestene: J. Krutulis, 41 William St., Launceston, Tasm.
Geelong: J. Cirulis, 241 Yarra St., South Geelong, Vic.

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
Adresas: 35 James Str., Fairfield, N.S.W. Tel. 72-4864

JUBILĖJINĖS SPORTO ŠVENTĖS LAIMĖJIMŲ REZULTATAI

Pr. metų paskutinėmis dienomis vykusioj Jubilėjinėj Australijos lietuvių Sporto Šventėj Adelaidėje nugalėtoju tapo trečius metus iš eilės Adelaidės "Vytis" su 21 tašku, toliau seka Geelongas su 24 taškais, Melburnas — 20 tšk., Sydnėjus 17 tšk. ir Hobartas 9 tšk.

Vyrų krepšinyje eilės tvarka laimėjo: Adelaidė, Melburnas, Geelongas, Sydnėjus ir Hobartas; **moterų krepšinyje** — Adelaidė, Geelongas, Sydnėjus ir Melburnas.

Vyrų tinklinyje — Melburnas, Geelongas, Adelaidė, Sydnėjus, Hobartas; **moterų tinklinyje** — Adelaidė, Geelongas, Sydnėjus ir Melburnas.

Vyrų stalo tenise — Melburnas, Hobartas, Sydnėjus, Adelaidė ir Geelongas; **moterų stalo tenise** — Adelaidė, Geelongas, Sydnėjus ir Melburnas.

Vyrų lauko tenise — Adelaidė, Geelongas, Hobartas, Melburnas; **moterų lauko tenise** — Geelongas, Adelaidė, Hobartas.

Šachmatuose — Sydnėjus, Adelaidė, Melburnas ir Geelongas.

Baudų metyme (iš eilės) A. Ignatavičius 20 (Adelaidė) ir V. Sirjatavičius — 13 (Melburnas).

ALFA'S VALDYBA

Š.m. nauja ALFA'S valdyba sudaryta Adelaidėj. Jos pirmininku išrinktas Stasys Urnevičius ir sekretorium — B. Nemeika.

Adelaidėje

VYTIS I — Y.M.C.A. 63-60 (27-25)

Laimėjimas buvo pasiektas labai sunkia kova, nors Vytiečiai ir vedė visą žaidimą pora taškų savo naudai. Priešas labai gerai gynėsi, ir žaidimas buvo labai kietas. Laimėti padėjo vėl žaidęs A. Ignatavičius. Buvo spragų gynyboje ir daug nedovanotinų prametimų net ir iš po krepšio. Taškai: Ignatavičius 21, Lapšys 17, Gumbys 16, Petkūnas 4 ir Statnickas M. 3. Alkevičius gerai nuiminėjo kamuolius, žaisdamas gynime.

VYTIS II — KINGSTON 42-58 (16-25)

Antroji komanda gauna ir toliau tik pralaimėjimus. Šį sykį sužaidė ji neperblogiausiai, ypatingai dėlto, kad žaista su pajėgiausia komanda. Tenka pranašauti, kad laimė greitai pakryps ir šios komandos naudai susilauksime laimėjimų. Taškai: Merūnas su Pyragium po 5, Gudelis 4, Klimaitis 3, Ramonaitis 2 ir Kalibatas 1.

VYTIS III — COMWORKS 52 — 45 (13 — 4)

Žaisdami be pamainų ir esant karštam orui, mūsų žaidėjai buvo labai aptingę. Pirmas puslaikis buvo žaista su kiek didesne energija, kaip antrasis. Tačiau ir antrame puslaikyje žaidėjai, turėdami po keturias baudas, buvo labai suvaržyti ir žaidimas labai menkėjo. Priešas, padėjęs didesnių pastangų, pajėgė baigti lygiomis 38 — 38 taškų santykiu. Po pratęsimo mūsų žaidėjai parodė gerų pastangų ir penkių minučių laiku pelnė 14 taškų, rungtynes laimėdami. Taškai: Ružinskas su Zablovskiu po 22, Stankevičius su Rudzinsku po 4. Taškų nepelnė, bet gerai gynime žaidė, — Morkūnas.

VYTIS MERGAIČIŲ II —AUSSIE 39 — 22 (20 — 8)

Jaunės ir toliau skina laimėjimus, nors šio puikaus žaidimo ir neparodė. Matydamos savo persvara, jos aptingo ir antrą puslaikį žaidė silpnai. Išimtį reikia padaryti gynėjoms — Šulcaitei ir Baskutei. Jos žaidė kovingai ir gerai. Pažangą padarė ir I. Kapočiūnaitė, tik jai reikalinga daugiau staigumo. Taškai Andriušytė 18, D. Radzevičiūtė 13 ir L. Radzevičiūtė 8.

Pirmoji komanda dėl egzaminų, ligų ir kitų negerovių į rungtynes neatvyko pilno sąstato. Priešininkėms taip pat neturint pilno sąstato, taškų (laimėjimo) negavo nė viena iš šių dviejų komandų.

"VYTIES" SPORTO KLUBO DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Pr. metų gruodžio 6 dieną buvo surengtas Klubo dešimtmečio minėjimas ir ta pačia proga atidaryta sporto aikštelė prie Lietuvių Namų. Turėjo būti ir vėliavos (sporto klubo) šventinimas ir jos padovanojimas, bet vėliavą gaminanti firma nesuspėjo pagaminti jos laiku ir dėlto šios iškilmės buvo atidėtos Sporto Šventei. Vėliavą sporto klubui padovanojo Apylinkės Valdyba, kuri daug stengiasi ir padeda mūsų klubui. Klubo dešimtmečio minėjimas įvyko Lietuvių Namuose. Minėjimas buvo pradėtas oficialia dalimi, sukviečiant garbės prezidiumą, kurį sudarė kapelionas J. Kungys, A-kės V-bos pirmininkas J. Janavičius ir kiti organizacijų atstovai, pirmosios valdybos nariai ir pirmieji veteranai sportininkai. Tylos minute pagerbti žuvę ir mirę sportininkai-kės. Klubo pirmininkas nušvietė praeitą kelią ir atliktus darbus per šį dešimtmetį. Vėliau sekė organizacijų atstovų kalbos ir sveikinimai. Oficialioji minėjimo dalis užbaigta Tautos Himnu. Po trumpos pertraukos sportininkai išsirykiavo naujoje aikštelėje. Čia buvo apdovanoti geriausi sportininkai-kės iš praėjusio žiemos sezono. Dovanas gavo sportininkai: A. Ignatavičius, S. Visockis, R. Daugalis, M. Kelertaitė ir R. Andriušytė, kaip geriausi krepšinio žaidėjai. I. Prima gavo dovaną už baudų metymą ir O. Kelertaitė — kaip pavyzdingiausia žaidėja treniruočių metu. Dovanas nupirko mūsų rėmėjai ir mecenatai. Vėliau sekė aikštelės atidarymas. Šia proga p. Raginis nušvietė aikštelės reikšmę jaunimui ir padėkojo visiems, prisidėjusiems aukomis arba darbu aikštelę įrengiant. Aikštelę atidarius buvo pora krepšinio rungtynių. Pirmiausia pasirodė aikštelėj mūsų krepšininkės ir buvo J. Strankausko klubo iždininko apdovanotos nauju krepšinio kamuoliu. Žaidė antroji (jaunių) komanda prieš pirmą (senjorių) komandą. Nors ir labai žiūrovų palaikomos, jaunės turėjo vis dėlto nusileisti daugiau patyrimo turinčioms vyresnėms žaidėjoms.

Rungtynes laimėjo pirmoji komanda 27-11 (13-5) rezultatu. Taškai: Pečiulytė 8, O. Kelertaitė 6, M. Kelertaitė 5, Kitienė 4, Ignatavičienė su Prima po 2. Jaunėms taškus pelnė: D. Radzevičiūtė 6 ir Andriušytė 5. Rungtynės dėl neįprastos aikštelės buvo žemoko lygio ir kamuolis retai atrasdavo krepšį. Pastangos iš abiejų pusių buvo gana geros. Po mergaičių aikštelę užėmė vyrų komandos ir buvo taip pat apdovanotos per A.L.S-gą p. Girdausko nupirktu krepšinio kamuoliu.

Vyrai "Seniai" krepšininkai žaidė prieš jaunimą. "Senių" tarpe mes matėme daug žaidėjų, kurie tikrai dar nėra seniai ir galėjo žaisti už jaunimą. "Seniai" savo kapitoną A. Merūną į aikštę atsivežė "tačkoje". Jaunimo komanda nebuvo pilno sąstato ir labai truko L. Urmono, kuris laikė treniruotės susižeidė koją (atrodo, jog yra trūkęs kaulas) ir negalėjo žaisti. "Seniai", turėdami daug pamainų, keitėsi visais penketukais ir antrame puslaikyje pajėgė nugalėti jaunimo komandą. Kaip mergaitėms taip ir vyrams nesisekė metymai ir rezultatai buvo labai žemi: 38-20 (14-12). Taškai ("senių"): Petkūnas 9, Ignatavičius 8, Alkevičius 6, Merūnas su Klimaičiu po 5, Visockis 3 ir Pyragius 2. Jaunimo: Gumbys 13, Lapšys 4, Kalibatas 2 ir M. Statnickas 1.

Reikalinga pasidžiaugti gausiu tautiečių atsilankymu į šį minėjimą. Visos iškilmės baigtos vėliavos nuleidimu, sugiedant Marija, Marija.

VYTIS I — GLENELG 75-51 (31-22)

Priešas buvo nugalėtas be didelio vargo. Taškai: Ignatavičius 28, Gumbys 17, Petkūnas 13, Visockis 8, Lapšys 6, M. Statnickas 2 ir Alkevičius 1.

VYTIS I — TORRENS 52-56 (25-23)

Žaista labai apylygiai ir rezultatas svyravo visą laiką poros taškų skirtumu. Antrame puslaikyje buvo atsiplėšta aštuoniais taškais, bet vėliau, susilpnėjus gynybai, persvara prarasta ir pralaimėtos rungtynės. Taškai: Gumbys 18, Ignatavičius 14, Petkūnas 8, Lapšys su Alkevičium po 5 ir Visockis 2.

VYTIS II — FALCONS 59-56 (25-30)

Nors buvo pradėta žaisti labai blogai ir priešas vedė net 16 taškų, prieš galą pasitaisyta ir pajėgta laimėti. Taškai: Merūnas 17, Klimaitis 10, Pyragius su Gudeliu po 8, Ramonaitis 6 ir Kalibatas su Šemetu po 2.

VYTIS II — NORTH 32-46 14-27)

Blogas žaidimas pirmame puslaikyje atnešė pralaimėjimą. Taškai: Merūnas 22, Klimaitis 6, Ramonaitis 3 ir Gudelis 1.

VYTIS III — NORTH 35-49 (16-25)

Nepajėgus uždengti priešo centro puolėjo, teko pralaimėti. Taškai: Daugalis 14, Zablovskis 9, Rudzinskas 8 ir Stankevičius 4.

VYTIS III — LEGACY 33-35 (24-15)

Teturint penkis žaidėjus buvo labai sunku žaisti ir pirmame puslaikyje laimėti taškai greitai sutirpo. Viltis laimėti dingo, kada aikštę apleido du pagrindiniai puolėjai. Likę trise, žaidėjai kovojo neblogai ir pralaimėjo tik dviemis taškais. Taškai: Ružinskas 13, Daugalis 12, Rudzenskas 7 ir Kirša 1.

VYTIS I (MERGAIČIŲ — PANTHERS 28-40 (17-14)

Pirmą puslaikį žaista pakenčiamai, antrame užmigta ir miegota ligi galo. Taškai: O. Kelertaitė 12, Kitienė 5, Šiukšterytė 5, M. Kelertaitė 4 ir Ignatavičienė 2.

VYTIS I (MERGAIČIŲ) — VIKINGS 19-81 (8-44)

Susitikę su Australijos čempijonių komanda, mūsų merginos gavo gerokai pylos. Viskas daryta per lėtai. Taškai: M. Kelertaitė 7, O. Kelertaitė su Pečiulyte po 5 ir Kitienė 2.

VYTIS II (JAUNĖS) — WEST 63-6 (30-2)

Priešininkės pelnė šiuos šešis taškus tik per klaidą. Jaunės neturėjo jokio rimtesnio pasipriešinimo. Taškai: D. Radzevičiūtė 27, Andriušytė 23, L. Radzevičiūtė 7, Powierza 4 ir Šulcaitė 2.

VYTIS II (JAUNĖS) — STURT

Priešui neatvykus pilno sąstato, laimėta be kovos. Sužaista draugiškos rungtynės su sudaryta komanda (trys žaidėjos iš I lygos), kurios taip pat laimėta. Jaunės dar neturėjo pralaimėjimo.

KREPŠINIS MELBOURNE

Prieš kurį laiką Melburne vyko "Lucky Strike" suorganizuotas kviestinių komandų iš įvairių valstijų krepšinio turnyras. Paskutinį sekmadienį vyko rungtynės tarp šešių pirmųjų komandų. Dėl V-tos ir VI-tos vietos susitiko Adelaidės Association rinktinė su NSW — Newcastle ir laimėjo pastarieji. Dėl IV-tos ir III-čios vietos susitiko Viktorijos YMCA ir Saints, kurias laimėjo Saints. Dėl I-mos ir II-tros vietos susitiko Adelaidės latvių komanda su Adelaidės vengrų "Budapest". Latvių komandoj žaidė du būsimieji Australijos 1960 metų Olimpinės komandos žaidėjai, kai vengrų rinktinėje žaidė buvę keturi Vengrijos rinktinės žaidėjai. Nors žiūrovų daugumas tikėjosi vengrų laimėjimo, tačiau pirmas puslaikis buvo visapusiškas latvių naudai. Savo ūgiu, tiksliais mėtymais ir geru dengimu latviai pirmąjį puslaikį laimėjo 40:25. Antrą puslaikį vengrai pradėjo kita sudėtimi ir parodė tikrai aukštą žaidimo lygį, taškų santykį išlygindami po 52. Rungtynių pabaigoj pats geriausias vengrų žaidėjas tapo sužeistas ir turėjo įeiti daug blogesnis pakaitalas. Rungtynės buvo įtemptos iki paskutiniosios sekundės ir tik pačiu paskutiniu momentu latvių įmesta bauda atnešė jiems laimėjimą 62:61.

Didelė dalis ten buvusių lietuvių žiūrovų reiškė nusistebėjimą, kodėl nėra lietuvių, žaidžiančiu šiose komandose, bet, atrodo, kad mums atitenka jau daug žemesnę klasę atstovauti. Besikalbant su latviu, Australijos krepšinio rinktinės treneriu, jis taip pat su apgailestavimu pastebėjo, jog mūsų krepšininkai atsilieka. Labai gaila, bet atrodo, kad šių dienų mūsų jaunimas nesugeba iškilti į pirmaeilių krepšinio žaidėjų eiles Australijoje.

Algis

DŽIUDO

Gruodžio 5 d. vyvko N.S.W. džiudo pirmenybės. Dalyvavo jose ir du lietuviai studentai: Vitolis Stašionis ir Mindaugas Mauragis. Pirmenybės buvo suskirstytos į tris grupes: sunkaus, vidutinio ir lengvo svorio ir į tris pajėgumo laipsnius — naujųjų (geltonų ir oranžinių diržų), junjorų (žalių ir mėlynų diržų) ir senjorų (rudų ir juodų) divizijas. Kiekvienas dalyvaujantis klubas galėjo duoti tik po vieną žaidėją kiekvienoj divizijoj. Stašionio ir Mauragio skyrimas dalyvauti rodo, kad jie yra vieni pajėgiausių Sydnėjaus u-to žaidėjų.

Stašionis dalyvavo naujųjų lengvo svorio divizijoj, o Mauragis — naujųjų vidutinio svorio divizijoj.

Šiose pirmenybėse dalyvavo pajėgiausi N.S.W. džiudo mėgėjai. Lietuviai pasirodė šauniai. Stašioniui gerai sekėsi ir net pasiekė finalus, kuriuos tačiau pralošė. Mauragis laimėjo finalą ir tapo naujųjų vidutinio svorio N.S.W. čempionu.

Po pirmenybių keletas dalyvių dėl labai gero pasirodymo gavo pakėlimų. Korejietis teisėjas Dr. Oh paaukštino ir Mauragį, suteikdamas oranžinio diržo pirmumą.

Už tokį gerą pasirodymą ir akivaizdų pažangumą vertėtų pasveikinti abu lietuvius fuksus ir palinkėti dar didesnės sekmės 1960 metuose.

Aras

GERBIAMIEJI LEIDĖJAI IR REDAKTORIAI!

Per 14 metų savo veiklos Liet. Bibl. Tarnyba gavo iš leidyklų tūkstančius tomų knygų ir dar daugiau periodinių leidinių numerių. Vien per pr. m. 10 mėn. gauta 165 knygos ir 1705 žurnalų ir laikraščių numerių! Jų vertė $ 572.00.

Knygos ir svarbesnieji periodikos straipsniai paskelbti "Knygų Lentynoje", kurią dabar spausdino "Naujienų" dienraštis savo II dalyj. Surašyti leidiniai perduodami Pasaulio Lietuvių Archyvui Čikagoje. Nepamirškite mūsų! Laimingų 1960 Metų!

Dėkinga Liet. Bibliogr. Tarnyba — adr. — Lithuanian Bibliographical Service, 1132 N. Walnut Street, Danville, Illinois, JAV.

P.S. Kviečiame talkon ir tas leidyklas, iš kurių negauname leidinių!

JEI NESKAITYSI IR NEPRENUMERUOSI "MŪSŲ PASTOGĖS", NETOLIMOJE ATEITYJE IŠ TAVĘS PASIJUOKS LIETUVIŠKAI NEIŠMOKĖS TAVO VAIKAS.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melburno Town Hall) Tel. 62-2231

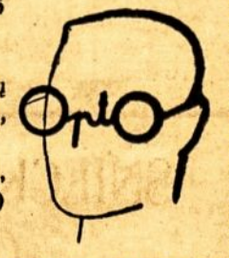

DANE'S PHARMACY

K.E. DANE, Ph. C., M.P.S.

Kalėdų dovanos, visų rūšių vaistai, vaistai iš Europos, vokiška kosmetika Mouson. Kalbama lietuviškai.

THE ARCADE, JOHN STREET

Phone UB 4218 CABRAMATTA

THE IMPERIAL

74 LURLINE STREET, KATOOMBA, BLUE MOUNTAINS

Tel: Katoomba 523.

PIRMAS LIETUVIŠKAS VASARNAMIS — VIEŠBUTIS AUSTRALIJOJE.

Savininkas Ed. Valevičius.

Geriausios sąlygos praleisti savaitgalius ar atostogas gražiausioje Australijos vietovėje. Mandagus ir rūpestingas patarnavimas. Geras maistas. 5 minutės nuo miesto centro (Shopping Centre, Picture Theatres) ir gražiųjų Katoombos apylinkių.

Tarifas įskaitant butą, maistą ir patarnavimą £ 7.7.0 savaitei. Vaikams nuolaida.

Del smulkesnių sąlygų prašoma rašyti arba skambinti.

HANSA TRADING CO.

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE & GENERAL MERCHANTS

387 LIT. BOURKE ST., MELBOURNE C.I., TEL. MU 4811 ARBA JM 6169.

(SAV. V. IR R. ANIULIAI)

- PERSIUNČIAME Į SOV. SĄJUNGĄ IR KITUS EUROPOS KRAŠTUS JŪSŲ PAČIŲ SUDARYTUS IR PILNAI APDRAUSTUS SIUNTINIUS IKI 44 SV. SVORIO.
- MŪSŲ FIRMOJE PIGIAUSIAI UŽSAKYSITE VAISTUS IR MAISTĄ (GALIMA SIŲSTI DRAUGE). GREITAS IR GARANTUOTAI TIKSLUS UŽSAKYMŲ IŠPILDYMAS. SIUNČIAMA TIESIOGINIAI IŠ URMO SANDĖLIŲ EUROPOJE.
- TAIP PAT VIETOJE TURIME DIDŽIAUSIĄ PASIRINKIMĄ TIKRAI AUGŠTOS KOKYBĖS VILNONIŲ MEDŽIAGŲ, ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ ODOS, ŠILTOS AVALYNĖS IR T.T.

LABAI SVARBI INFORMACIJA: JEIGU VISOS SIUNTINIŲ FIRMOS UŽ 11 SV. SIUNTINIUS IMA MAŽDAUG £ 6-0-0 MANIPULIACINIŲ MOKESČIŲ, MES GI UŽ 44 SV. SVORIO SIUNTINIO PERSIUNTIMĄ SKAITOME NE £ 24.0.0, KAIP KAD JUMS TEKTŲ KITUR MOKĖTI, BET TIK £ 14.0.0.

VENKITE DIDESNIŲ SIUNTINIŲ DALINIMO, NES TAI LABAI PAKELIA PERSIUNTIMO IŠLAIDAS.

Reikalaukite mūsų katalogų arba atsilankykite asmeniškai. Mielai suteiksime tikslias ir bešališkas informacijas visuose siuntinių reikaluose.

VEIKIA KASDIENA NUO 10 VAL. — 6 VAL. P.P. ŠEŠTAD. 9 — 1.30 P.P.

"Sleepmaker" MODERNIAUSI SPYRUOKLINIAI ČIUŽINIAI (MATRACAI).

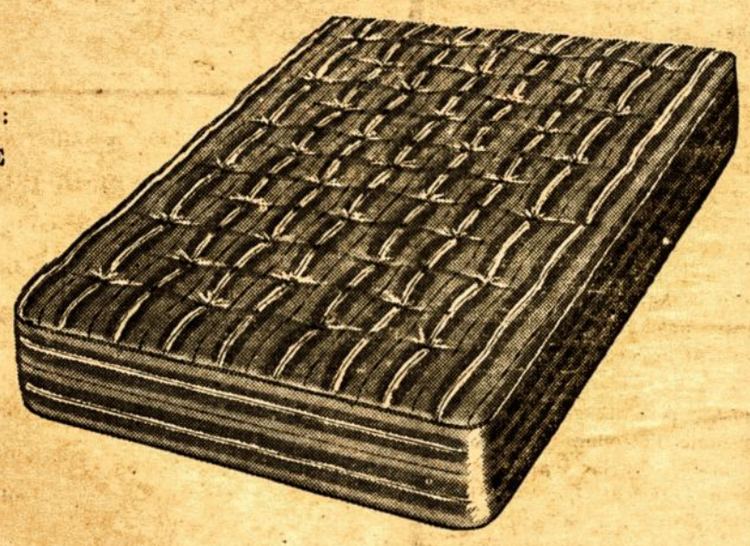

galima gauti pas lietuvius prekybininkus:

CABRA-VALE HOME FURNISHING,
88 John Str.,
Cabramatta, N.S.W.
Tel. UB 2899

"SLEEPMAKER" ČIUŽINIAI YRA:

PATVARŪS nes yra prikimšti solidžiu sluogsniu specialios fibro medžiagos.

PATOGŪS nes abi pusės įvilktos į minkštą medvilnės pamušalą, kas leidžia maloniai išsimiegoti.

PUIKIOS IŠVAIZDOS nes aptraukti gražiu Damasko šilko apvalkalu su apvaliais kampais.

Įvairių spalvų pasirinkimas, geriausios išsimokėjimo sąlygos, tautiečiams žymi nuolaida. Užsisakius pristatoma visur, kur pageidaujama.

GYD. STASIUI BALTRŪNUI MIRUS

Ir vėl mirties šmėkla aplankė Melburno lietuvių koloniją. Gruodžio 9 d. šv. Vincento ligoninėje reta smegenų liga mirė dr. Stasys Baltrūnas, teturėdamas 35 metus. Ir mirė kaip tik suėjus gimimo dienai. Paliko jauną našlę žmoną Ariją, senutę motiną ir brolį gydytoją Lietuvoje, dvi seseris, kurių viena gyvena Kanadoje.

A.a. Stasys, gimęs Jurbarke, baigė Kauno "Aušros" gimnaziją ir metus Kaune studijavo mediciną. Karo metu pateko į Vokietiją. Po karo tęsė studijas Tuebingeno universitete. Po ketverių metų mokymosi, kietos gyvenimo tikrovės verčiamas, rinkosi emigranto kelią į Australiją. Čia, kaip ir visi, privalėjo atlikti dvejų metų kontraktinį darbą. Pramokęs angliškai ir vis dar tebedirbdamas, ėmėsi nutrauktų medicinos studijų Melburno universitete. Teko beveik viską perstudijuoti, nes teužskaitė vienerius metus. Prieš šešerius metus vedė ir, žmonos padedamas, sekmingai baigė universitetą ir gavo gydytojo teises. Atlikęs praktiką ligoninėje, šių metų pradžioje išsinuomavo Melburno priemiestyje gydytojo kabinetą ir vertėsi privačia praktika.

Labai nesenai teko ir man pacientui atlankyti jį. Labai širdingai priėmęs ir rūpestiigai patikrinęs, pakvietė cigaretei. Pilnas gyvybinės energijos džiaugėsi savo darbu: "Niekad nieko kito nėsu norėjęs studijuoti, tik mediciną. Esu labai laimingas pasiekęs ir galįs tuo būdu būti naudingas visuomenei". Čia mudu ir pajuokavom. Priminiau jam Cronino "Citadelę" ir pavojus pasidaryti pigiai populiariu gydytoju. "Esi

a.a.
Dr. Stasys Baltrūnas

jaunas, geros išvaizdos, simpatingas, gerų manierų vyras. Tokiam klijentus patraukti nereikia didelių pastangų. Po trumpo laiko jie bėgte bėgs, o ypač moteriškoji lytis", kalbėjau aš. Jis nusišypsojo, papurtė galvą: "Ne, aš nenueisiu tuo lengvu pasipinigavimo keliu! Mano tikslas gilinti žinias ir pasidaryti tikru specialistu. Turiu ateičiai planų". Kokie tie planai, nepasakė. Likimo pirštas, pasirodė, kitaip planavo jo ateitį...

Buvau tą dieną aš jo paskutinis pacientas, ir daktaras Stasys pasisiūlė pavežėti mane iki stoties. Nepavyko man tačiau sustabdyti jo prie stoties, ir atvežė iki namų. Čia dar kelioliką minučių pasikalbėjom. Kitą dieną teko jam mane į ligoninę pasiųsti. Į tą pačią, kur po poros savaičių ir jam teko atsigulti. Tik aš iš ligoninės tuoj išvykau vėl gyventi, o jam teko kitas kelias. Kaip visi, jį pažinę ar jo gydyti, susirūpinę sekė jo ligos eigą! Šv. Jono bažnyčion susirinko gražus būrys jojo bičiulių ir jam dėkingų pacientų. Daugelis, tiesa, net nesužinojo nei apie jo ligą nei mirtį, nes viskas taaip staiga, taip netikėtai. Fawkner kapinės priglaudė jaunąjį gydytoją Stasį.

Kai laidoji tokį jauną ir tik per didelius vargus pasiruošusį gyvenimui, supranti gyvenimo ironiją ir nusilenki jai tik sukandęs dantis. Žmonai tebūnie paguoda, kad pažino retai sutinkamą žmogų. Dėkui senutei motinai, kuri jį buvo auginusi.

A. Zubras

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

"TVIRTAS" PINIGINIS ATLYGINIMAS KOLCHOZUOSE

"Labiausiai pažangi ir geriausiai visuomenės bei kolūkiečių interesus atitinkanti atlyginimo forma yra garantuotas atlyginimas pagal tiesioginį piniginį įkainojimą už išdirbio normą ir produkcijos vienetą, neskaičiuojant atlikto darbo darbadieniais. Pats faktas, kad kolūkiečiai gauna vienokio ar kitokio dydžio tvirtą atlyginimą už savo darbą kiekvieną mėnesį, o ne metų pabaigoje, skatina kolūkiečius gausiau ir aktyviau dalyvauti visuomeniniame darbe, gaminti daugiau produktų"...

Taip d a b a r aiškina Romanovičius, kolchozų organizavimo valdybos viršininkas Vilniuje, žemės ūkio ministerijoje.

Ligi šiol būdavo aiškinama, kad laimingiausias ir uoliausiai dirbą kolūkietis tada, kai žino, kad metams pasibaigus gaus "svarų" atlyginimą už darbadienius, nes atlyginimo svarumas pareinąs nuo jo darbštumo. Dabar jau pripažįstama, kad geriau žmogui, kai jis iš anksto žino, kiek jis už savo darbą gaus, ir gaus ne ateinančiais metais, o netrukus, mėnesio gale.

Toks aiškinimas atsirado, kol kolchozai pradėti raginti mesti darbadienių sistemą, ir kai vienas kitas kolchozas jau ir Lietuvoje perėjo prie "tvirto" atlyginimo.

"Tvirtasis" atlyginimas dar dažnai pasirodė esąs ne toks jau tvirtas, nes kolchozai už pirmuosius metų mėnesius dažniausiai neturėjo pinigų ir negalėjo žadėtu laiku užmokėti už darbą. Yra vietų, kur žmonės laukia jau gana nemažų "tvirtojo" atlyginimo sumų.

Kitas "tvirtumas" irgi pasirodė esąs netvirtas, kai paaiškėjo, jog už daugumą lauko darbų atlyginimas už dienos normą svyruoja tik tarp penkių ir dešimties rublių. Būtent, tie darbai surūšiuoti šešiomis klasėmis, pagal sunkumą, ir už lengviausio (pirmos klasės arba, kaip ten vadinama, kategorijos) darbą moka tik penkis rublius, jeigu per dieną bus padarytas nustatytas to darbo kiekis. Sunkesni darbai kas kategorija vis įvertinti po rublį per dieną daugiau, taip, kad šeštajai kategorijai išeina 10 rublių už dienos normą. Gyvulininkystėje dirbantieji gauna daugiau, nes ten apskaičiavimas dar sudėtingesnis: ten turi būti įskaityti visi "darbo rodikliai", tai yra, prižiūrimų gyvulių kiekis, pagamintų produktų kiekis, prieauglio kiekis ir t.t. Čia atlyginimai susikombinuoja net keliskart didesni, negu paprastų lauko darbininkų. Geriausiai atlyginami traktorininkai. Traktorininkas, atlikęs traktoriui skirtą dienos normą, gauna 45 ar net 50 rublių (priklauso, kokiu traktorium dirba). Taigi, tame pačiame lauke vienas gali per dieną uždirbti tik 5 rublius, kitas 50...

Dalis atlyginimo ir dabar išmokama ne pinigais, o grūdais, po vieną kilogramą už du rublius. Čia iškyla pats ryškiausias "tvirto" atlyginimo silpnumas. 1938 metais kilogramo grūdų (rugių) kaina buvo 16 centų. Jeigu dabar kilogramas yra du rubliai, tai išeina, kad 1938 metų litas buvo kaip dabar 12 su puse rublių. Vienas kolchozas, kuris įsivedė "tvirto" atlyginimo sistemą ir sakosi ją vargais negalais išlaikąs, nurodo, kad vidutiniškai išmoka po dvylika su puse rublio žmogui už dieną (įskaitant ir traktorininkus, ir paprastuosius, kurie tik po 5 rb. tegauna). Tai vidutiniškas "tvirtasis" atlyginimas yra vienas litas už dieną! O yra tokių, kurie nė pusės to negauna...

SVARSTO, KUR STATYTI TEATRĄ VILNIUJE

Vienas iš labiausiai viliojančių pažadų yra naujas operos ir baleto teatras Vilniuje, kurį jau kelinti metai vis žada statyti prie Neries upės, ties Žaliuoju tiltu (kuris nebe žalias, iš naujo perstatytas ir pavadintas čekisto Dzeržinskio vardu).

Neseniai Vilniaus languose buvo pastatyti du skirtingi teatro projektų modeliai. Taigi, dar nenuspręsta, koks teatras bus statomas. Ryšium su tuo vienas valdininkas (Valst. plano komisijos skyriaus viršininko pavaduotojas, pavarde P. Judickas) išdrįso kritikuoti teatrui parinktąją vietą. Jis mano, kad toj vietoj teatras "organiškai nejsilies į bendrą miesto ansamblį, neturės savo fono, bus savotiškai atsiskyręs nuo miesto". Be to, ta vieta esanti nepatogi ir teatro lankytojams, nes nuošalėje nuo miesto susisiekimo linijų. Jis siūlo statyti operos teatrą miesto centre, prie sodelio Pylimo (dabar Komjaunimo) gatvėje. Teatro fasadas, esą, būtų sode, pastatas užpakaline siena atsiremtų į kitą gatvę, o sodelyje būtų galima pastatyti kompozitorių, muzikų, dainininkų skulptūrų, įrengti fontanų, būtų galima ir patogu, nes ties ta vieta netoli susikerta visos miesto susisiekimo linijos.

Šis atsiliepimas, matyt, dar tik diskusijų pradžia tuo klausimu.

RUOŠIASI IR ŽALGIRIO MŪŠIO SUKAKČIAI

Ateinančią vasarą sueis 550 metų nuo Žalgirio mūšio. Vilniuje istorikai (deja, jų pirmose eilėse ir istorijos klastotojai) ruošiasi tą sukaktį atžymėti specialiu veikalu apie lietuvių kovas prieš kryžiuočius, nuo ordinų atsiradimo Pabaltijy iki 15-tojo amžiaus.

O lenkai tuo tarpu ruošia paminklą pačioje Žalgirio kautynių vietoje. Paminklo modelį jau esąs paruošęs prof. Jerzy Bandura. Numatoma statyti aukštą obeliską, kuriame būsianti iškalta mūšio data, Žalgirio kryžiai ir kardai ir paminklo pastatymo data, o už obelisko būsią vėliavų stiebai (kokios bus vėliavos, tuo tarpu nepasakyta). Kitoj vietoj numatomas amfiteatras ir didžiulis Žalgirio kautynių maketas. Būsiančios atvaizduotos abi kariuomenės — jungtinė (taip diplomatiškai vadinama Vytauto vadovautoji kariuomenė) ir kryžiuočių. Be to, būsianti istorinės medžiagos paroda — muziejus.

IR VILNIAUS UNIVERSITETE SUKAKTIS

Šįmet prisimenama, kad sueina 380 metų nuo Vilniaus uiversiteto įkūrimo. Tos sukakties neniekina ir dabartiniai Vilniaus universiteto vadovai, nors čia pat prijungia prie to ir kitą "sukaktį": esą, sueiną 40 metų, kaip tas universitetas buvęs "Tarybų valdžios atkurtas" (Tai buvo tipiškas "popierinis" atkūrimas, nes, išskyrus 1919 m. kovo mėnesį Kapsuko išleistą dekretą apie universiteto atkūrimą, nieko daugiau nebuvo padaryta, nes Kapsuko valdžia netrukus turėjo bėgti iš Vilniaus.)

Vistiek, sukakčių titulu, universitete buvo sukviesta "spaudos konferencija" ir dabartinis rektorius J. Kubilius (matematikos profesorius) papasakojo, kokios iškilmės rengiamos lapkričio gale. Konferencijoj pasireiškė ir visa universiteto vadovybė: trys prorektoriai (S. Jankauskas, S. Lazutka, J. Stankevičius), bibliotekos direktorius L. Vladimirovas, kompartijos sekr. pavaduotojas J. Maiminas, komsomolo sekretorius Č. Kudacha.

KEISTA STATISTIKA

Lietuvoje ką tik išleista Lietuvos maisto pramonės vystymosi statistikinė apžvalga. Knygoje tvirtina, kad maisto pramonė Lietuvoje dabar pagaminanti 4.3 kartų daugiau kaip 1940 metais. Konditerijos (saldumynų) gamyba esanti didesnė net 8.5 kartų (nors Šiaulių RŪTOS saldainiai, jei kokybę būtų galima lyginti kaip kiekybę, dabar tikrai yra "tiek pat kartų" blogesni kaip priešbolševikiniais laikais).

Keisčiausia, kad d u o n o s Lietuvoje dabar esą gaminama 4.5 kartų daugiau, negu prieš karą (įskaitant ir pyragą). Duonos ir pyrago Lietuvoje, regis, būdavo gaminama tiek, kiek reikėjo, t.y., kiek žmonės suvalgydavo. Duona ne eksportinė ir net ne tolimo transporto prekė, tad pertekliaus gaminti nebuvo prasmės. Tačiau duonos trūkumu skųstis juk irgi neteko. O žmonių Lietuvoj prieš karą buvo apie 400,000 daugiau, negu dabar yra (Toje pačioje teritorijoje, kurioje dabar surasta 2,713,000, tada kepta daugiau duonos ir pyrago, nei prieš 20 metų galėdavo suvalgyti didesnis žmonių skaičius?

Na, makaronų gamyba tai išaugusi 250 kartų (!). bet jie yra lengvai transportuojami, ilgai negenda, tai galima patikėti, kad dabar Lietuva makaronais aprūpina visą Sovietų imperiją...

SUKAKTUVININKAI

Gruodžio 12 dieną viešai buvo paminėta Augustino Griciaus (Pivošos) 60 metų amžiaus sukaktis. Iš Vilniaus suteiktas sukaktuvininkui garbės raštas, Kaune dramos teatras vaidino jo veikalą "Karšta vasara", kurį literatūros kritikas J. Lankutis vadina ne tik Griciaus, bet ir "visos lietuvių tarybinės dramaturgijos pasiekimu". Jei taip, tai yra liudijimas, kad ta "tarybinė dramaturgija" labai netoli tepasiekė, kadangi "Karšta vasara" tikrai tėra pamfletėlis prieš "buržuazinius nacionalistus", vargu ar daug galįs įtikinti net ir "tikinčiuosius", — tikra yra, valdinio užsakymo šioks toks atlikimas.

A. Gricius yra parašęs dar du panašios paskirties scenos veikaliukus ("Skeveldros" ir "Išvakarės"), kurie kritiko nuomone esą silpnesni už "Karštą vasarą". Dabar Gricius jau turįs parašęs naują veikalą scenai, kurio vardas "Vieną sekmadienį". Tai greičiausia bus apie karo metu Sovietijon pabėgusių pergyvenimus, nes tas bėgimas (karas su Hitleriu) prasidėjo kaip tik sekmadienį. Bet Gricius galėtų ir kitu sekmadieniu, vieną savaitę ankstyvesniu, kada jis su šeima buvo enkavedistų susemtas į galvijinį traukinį ir išgabentas į Rytus (Atsirado nekvailų partiečių, kurie Gricių ištraukė iš ištrėmimo, už ką jis tapo lojalus kvislingų bendradarbis, karo metu stengėsi linksminti kareivius, dabar rašo "dramas").

Sukaktuvių iškilmės buvo atlaikytos prisilaikant senojo stiliaus kalendoriaus, Pagal naująjį kalendorių jo gimimo data yra gruodžio 24. Gricius dabar nuolatos gyvena Palangoje, kur yra įsigijęs nuosavus namus.

Gruodžio 16 d. Vilniaus konservatorijoje buvo koncertas Jadvygos Čiurlionytės 60 metų amžiaus ir 35 m. pedagoginės veiklos sukaktims. J. Čiurlionytė (M. K.. Čiurlionio sesuo) yra muzikologė, lietuvių liaudies dainų rinkėja. Yra išleistos jos redaguotas lietuvių liaudies dainų rinkinys su jos paaiškinimais (Rinkinys, tiesa, atmieštas su lietuvių liaudies kūryba ir maža ką teturinčiomis revoliucinėmis "liaudies" dainomis).

Pagerbiamajame koncerte buvo atlikta J. Čiurlionytės surinktų liaudies dainų ir kaikurie M. K. Čiurlionio kūriniai. Minėjime kalbėjo kompozitorius St. Vainiūnas ir muzikologas Gaudrimas.

65 metai amžiaus susilaukė šįmet ir dailininkas Petras Šileika. Jis gauna pensiją ir gyvena gimtinėje (Pasvalio rajone), piešia savo krašto gamtovaizdžius.

ŽODYNAS EINA LĖTAI

Išleistas didžiojo lietuvių kalbos žodyno penktasis tomas, apimąs apie pusę žodžių prasidedančių K raide. Šeštasis tomas rengiamas spaudai, septintasis rašomas. Tie du tomai tikimasi išleisti iki septynmečio pabaigos, tai yra iki 1965 metų pabaigos. Tada žodyno leidimo darbas būsiąs jau maždaug įpusėtas, nes manoma, kad iš viso turės būti 15 tomų.

Lietuvis šaldytuvų mechanikas
Skambinti tel. UY 7345

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pigiai — Gerai — Greitai!

N. Butkūnas, 9 Cowper st., St. Kilda, Vic. Tel.: XJ 4671

A. Klimaitis, 313 Bulwar st., Perth, W.A. Tel.: 282315.

BALTIC STORES LTD.

421 Hackney Road
LONDON, E. 2. ENGLAND.

SIUNTINIŲ SIUNTIMAS Į VISUS EUROPOS KRAŠTUS

MEDŽIAGOS: Angliškos gamybos geriausios vilnonės, pusvilnonės, rajoninės ir gabardino medžiagos. Crombie velūro ir milo medžiagos paltams. Vilnonės ir kitokių rūšių medžiagos suknelėms. Vokiškos impilinės medžiagos.

Kainoraščiai ir medžiagų pavyzdžiai pasiunčiami pareikalavus.

Mes siunčiame taip pat ir vaistus. Siųskite mums savo receptus.

VISŲ RŪŠIŲ GATAVI RŪBAI PAGAL PAGEIDAVIMĄ.

Avalynė, batai su kailio pamušalu, oda, antklodės, paklodės, skaros, skustuvai, stiklo rėžtukai ir kt.

PIGIAUSIA! GREIČIAUSIA! GERIAUSIA!

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNĖJUS

Pirmas kapas lietuviškose kapinėse Rookwoode

Prieš pat Kalėdų Šventes, gruodžio 23 d., lietuviškose kapinėse Rookwoode kun. P. Butkus, daly vavujant artimiesiems, prieteliams ir būriui pažįstamų, palaidojo a.a. agronomą Vladą Žilį.

Vėlionis po ilgos ligos 1959 m. gruodžio 20 d. mirė St. Leonard ligoninėje.

Agr. Vladas Žilys, 57 metų amžiaus, buvo kilęs iš Kėdainių aps., Surviliškių parapijos, baigęs Panevėžio gimnaziją ir Dotnuvos Žemės Ūkio Akademiją. Ilgesnį laiką jis buvo Marijampolės apskrities rajono agronomu, paskui su žmona prie Marijampolės turėjo pavyzdinį ūkį. Traukiantis nuo bolševikų a.a. Vladas su šeima per Vokietiją nuvyko į Daniją, iš kur prieš 10 metų atplaukė Australijon.

Vėlionis Žilys, dar būdamas gimnazistu, dalyvavo Klaipėdos Krašto atvadavime, buvo aktyvus Šaulių Sąjungos narys, gi vėliau beūkininkaudamas veikliai dalyvavo Marijampolės apskr. ūkinėse organizacijose.

Paliko žmoną Antaniną, dukteris — Liuciją ir dantų gyd. Ireną.

Tebūnie jam lengva lietuviškųjų kapinių žemė tolimojoj Australijoj!

PRANEŠIMAS

Sambūrio "Šviesa" Sydnėjaus skyriaus valdyba praneša, kad sekantis parengimas įvyks šeštadienį, sausio 23 d. Sydnėjaus Lietuvių Namuose Redferne. Parengimas bus viešo pobūdžio. Programoje — diskusijos apie lietuviškąjį teatrą. Smulkiau bus pranešta sekančiame "M.P." numeryje.

Valdyba

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO POBŪVIAI

Šių metų Naujuosius Metus Sydnėjaus lietuviai sutiko bendrai net trijose apylinkėse.

Informuojama, kad Bankstowno Liet. Namai buvo tikrai pilni, Sydnėjaus Centriniuose Namuose susirinkę per šimtinę tautiečių, o cabramatiškių didoka grupė susirinkusi p. P. Aleknos sode, kur Nauji Metai buvę sutikti gryname ore, sveikinimo žodį tariant Krašto Valdybos pirm. inž. Iz. Jonaičiui.

Ir viešuose ir privataus pobūdžio Naujų Metų sutikimo pobūviuose trumpomis kalbomis buvo prisiminta pavergtoji Tėvynė, sugiedant Tautos Himną.

IŠVYKO ADV. JURGIS GYLYS

Žinomas Melburno visuomeninninkas ir "Tėviškės Aidų" leidėjas adv. J. Gylys su šeima išvyko į Jungt. Amerikos Valstybes.

Sydnėjuje, kur laukė išplaukiant savo laivo, jis aplankė visą eilę kolegų teisininkų.

Informuojama, kad, be kitų, jis aplankė p. Žolyną, p. A. Maurագį, p. V. Skrinską ir p. L. Karvelį.

Jo žmona — Julija Švabaitė — Gylienė yra žinoma rašytoja — poetė, kurios dalis eilėraščių anksčiau rodėsi ir "Mūsų Pastogėje".

M.P.I.

ĮSPŪDŽIAI PINIGUS RENKANT

Vienos Skautų Vyčių sueigos metu būrelio vadas pranešė, kad jam reikia šešių savanorių pinigams rinkti prie Bankstowno Lietuvių Namų sporto aikštelių įrengimui. Kai neatsirado jų, iš eilės surašė pageidaujamus "savanorius". Vienas iš jų buvau ir aš. Kitą šeštadienį ir išvykome pasipinigauti.

Vieni davė daug, kiti mažiau, treti raginti reikėjo, bet daugiausia yis dėlto aukojo pagal išgales. Tačiau buvo ir atmintin įstrigusių įspūdžių. Užsukus pas vieną tautietį, durys tik pusiau prasidarė ir, kai sužinojo mūsų atsilankymo priežastį, šis tarė: "Kai jums reikia pinigo, jūs visuomet mus atrandat, o kai reikia daktaro, tai niekad neužeinat. Gerai?!" Ir man dar bespoksant durys užsitrenkė. Užsukus pas kitą cabramatiškį, kuris — gyvena dar garažiuke ir su nemaža šeima (iš viso ko matėsi, kad jo materialinė padėtis sunki) aukojo ne tik pats tėvas, bet ir visus vaikus sušaukė, kad nors keliais šilingais iš savo santaupų prisidėtų. Rinkdamas pinigus patyriau, kad tie yra duosnesni, kurie sunkiau verčiasi.

Sv. Svogūnaitis

SKAUTAI LANKĖ LIGONIUS

Pereitais metais Sydnėjaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija sudarė man sąlygas aplankyti keletą ligonių. Ta proga įsitikinau, kad moterys dirba, kiek tik jėgos leidžia. Kadangi ligonių yra gana daug, tai moterys paprašė, kad ir skautai prilankytų nors keletą ligonių, kurių jos nesuspėja aplankyti. Taigi Kalėdų atostogų metu skautų būrelis, p. K.A. (prašė pavardės neskelbti) transportine priemone nuvyko aplankyti Gladesville ligoninėje esančių ligonių ir įteikė jiems kuklias dovanėles. Ir tikrai buvo jiems džiaugsmo, kai pamatė jaunuolius juos atlankant. Visų jų akyse matėsi džiaugsmo šypsniai.

Nors jie visi yra toje pačioje ligoninėje, bet vieni buvo lankomi pažįstamų, kai kiti nebuvo matę lankytojų net keletą mėnesių.

Mūsų broliui ps. J. Jurskiui dovaną įteikė skautas V. Dryža, p. Kalėdai — sl. R. Cibulskis, p. Pajendkovskiui — sk. V. Mikutavičius, p. Subačiui — sk. A. Gilandas. P. Stanevičius smarkiai sirgo, nes neseniai buvo operuotas, todėl lankytojų priimti negalėjo. Jam per prižiūrėtoją dovaną paliko p. K.A., mūsų šoferis.

Šiuo apsilankymu, tikimės, atlikome netik gerą darbelį, bet pagelbėjom ir Moterų D-jai.

Skautas

WOLLONGONGAS

PASISEKĘS BALIUS

Šiais metais Wollongongo apylinkės Valdybos ruoštame Naujų Metų sutikimo baliuje Corrimal dalyvavę apie 300 asmenų. Tatai esąs rekordinis skaičius. Nemažai dalyvavę ir vasarojančių tautiečių.

MELBURNAS

PADĖKA

1960 m. sausio mėn. 1 d. Worri Yalock Dešimtoji Džiugo Tunto skautų stovykla Melburne reiškia padėką šiems mūsų mieliems bičiuliams ir rėmėjams.

1. Socialinės Globos Draugijai už paruoštus Naujų metų dieną "didžiuosius" pietus. (Jų likučius vos pajėgėme suvalgyti per vakarienę. Talkavo ukrainiečių skautų būrelis);

2. ALB Melburno Apyl. valdybai už paaukotus stovyklai dešimts svarų;

3. LKF Australijos valdybai už paaukotus stovyklai penkius svarus;

4. p. Juozui Skinbirauskui už paaukotus stovyklai penkius svarius ir

5. Ponams Valaičiams už paaukotą dėžę apelsinų.

J. Antanaitis,
Stovyklos viršininkas

ADELAIDĖ

Gruodžio 25 d. Adelaidės šv. Juozapo bažnyčioje E. ir V. Bernaičiai atšventė savo sidabrinių vestuvių sukaktį. Palaiminimo apeigas atliko kun. Kungys.

Po to pobūvis vyko Adelaidės Lietuvių Namuose, dalyvaujant 150 tautiečių.

P.p. Bernaičiai yra vedę 1934 m. Panemunėje, kur jubiliatas tuo laiku tarnavo I-me artilerijos pulke. Šiuo metu jau nuo 1949 m. jie gyvena Adelaidėj ir yra žinomi, kaip sąmoningi lietuviai, aktyvūs lietuviškosios kultūros rėmėjai ir puoselėtojai.

P.P.

GEGUŽINĖ

Š.m. sausio m. 17 d. (sekmadienį) 1 val. p.p. National Park'e, įprastoje vietoje, Adelaidės Lietuvių S-ga ruošia gegužinę. Be įvairių gėrimų, bus ir skanių užkandžių, kuriuos, kaip visuomet, paruoš Moterų Sekcija.

A.L.S. Valdyba

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAS

"Mūsų Pastogės" administracija praneša, kad ir šiems metams A.L.B-nės savaitraščio prenumerata palikta ta pati — 3 sv. metams, jei atsilyginama iš karto.

Pusmečiui prenumeratos mokestis padidintas iki 1 sv. 15 šil., o 3 mėnesiams — iki 1 sv.

Administracija maloniai prašo savo skaitytojus paskubinti atsilyginti už pereituosius metus, kurie to dar nėra atlikę, ir siųsti prenumeratą 1960 m. čekiais, money orderiais ar postal notėmis adresu: "MŪSŲ PASTOGĖ", BOX 4558, G.P.O., SYDNEY, N.S.W.

DARBAS MERGAITEI

Pajieškoma mergaitė maždaug 16 — 17 mt. amžiaus dirbti portfelių gamyboj.

Kreiptis: Lizard & Co., 104 Regent Str., Redfern, Sydney. Tel. MX 2667.

GRAŽDANKA

GRAŽDANKA-PRASIMANYMAS, KURĮ NELENGVA PANEIGTI

"Lietuvių tautos atplaišos... pakalikai, su purvais maišydami sovietiškus "laimėjimus", paskutiniu metu ėmė gąsdinti "gražданka"... Tai naujas piktais tikslais sufabrikuotas prasimanymas". Tokiais žodžiais kalbininko J. Kruopo lūpomis Vilniaus radijas pr. m. gruodžio 7 d. pagaliau paneigė dar pavasarį laisvojo pasaulio — ir ne vien lietuvių — spaudoje paskelbtąsias žinias apie okupantų pasikėsinimą pavergtajai Lietuvai primesti naują "gražданką".

Pareiškimas padarytas specialiai užsienio lietuviams skiriamoj radijo laidoj, kurią tvarko "Už sugrįžimą į tėvynę Lietuvos iniciatyvinė grupė". J. Kruopas pareiškė, jog "graždankos" mintis prieštaraujanti leninininei "nacionalinei" politikai ir "negali kilti jokiam sąmoningam žmogui". Vis dėlto jis pripažino, jog "buržuazinė spauda operuoja faktais... viena ausim kai ką nugirdo... girdėjo skambanti..." Pripažino, jog būta pasitarimų, kuriuose betgi "nė žodžiu nepaliestas raidyno klausimas". Taipgi aiškinosi dėl vienos lituanistinės (!) knygos ruošimo Leningrade (!), teisino lietuvių vietovardžių rusiško perrašymo reikalą. Jam pavestą pareiškimą kalbininkas J. Kruopas užbaigė žodžiais: "Štai kaip ištikrųjų atrodo graždankos šmėkla".

Pareiškimo turinys, deja, šitos šmėklos grėsmės pilnai neišsklaidė. Krinta į akis tai, jog palyginti ilgame pareiškime apeiti konkretūs faktai, kuriuos iškėlė laisvoji spauda, būtent, pavedimas dail. Vyt. Bačėnui, konferencija Taline, Mokslo Akademijos vaidmuo. Visa tai nutylėta, dialektiškai iš keliant visai kitus faktus, apie kuriuos šiapus nekalbėta. Kalbėtojas pripažino, jog "graždanka" primesta baškirams, jakutams, kirgizams, savojo rašto anksčiau neturėjusiems, ir tai buvęs "tautų laisvo apsisprendimo dalykas".

Labiausiai įtartina yra ta aplinkybė, jog Vilniaus radijas turėjo ištylėti ilgiau negu pusmetį, kad galėtų tariamąjį prasimanymą paneigti. Juk pirmoji žinia apie graždanką buvo paskelbta "Europos Lietuvyje" lygiai prieš 7 mėnesius — gegužės 7 dienos laidoje. To paties laikraščio rugsėjo 3 numeris buvo cituojamas Vilniaus radijo programoje dar lapkričio 9 laidoje. Kyla klausimas, kodėl gi Maskvos cenzoriai tiek ilgai lūkuriavo ir neleido Vilniaus propagandistams anksčiau paneigti "buržuazinės spaudos sufabrikuoto prasimanymo"?

ELI

VILNIEČIAMS TIK PO STIKLINĘ PIENO

Vilniaus pieno kombinato direktorius viešai pasakė, kad į Vilnių kasdien suplaukia po 65 tonas pieno. Tai esą daug, apie 50% daugiau negu 1956 metais, kada atveždavę tik apie 45 tonas per dieną. O palyginus su 1955 metais į Vilnių buvo atvežama tik 13 tonų pieno.

Kadangi Vilniuje sukaityta 235,000 gyventojų, tai padalinus jiems 65,000 litrų, kasdien išeina tik po stiklinę pieno. O prieš ketverius metus buvo tik po penktadalį stiklinės...

Bet tuo pačiu metu vilniečiams yra rodomos diagramos, anot kurių jau 1956 metais visoje Lietuvoje pieno buvo pagaminta po 392 kilogramus kiekvienam gyventojui, tai yra, kone po penkias stiklines kasdien. O Amerikoj tais metais vienam gyventojui tekę pieno tik 345 kg. per metus, arba po nepilnas keturias stiklines kasdien. Taigi Lietuva jau prieš trejus metus pralenkusi Ameriką pieno gamyboje (taip pat ir mėsos!). Žiūrėdami į tas diagramas vilniečiai negali išspręsti mįslės, kur ta Lietuvoj pagaminto pieno gausybė dingsta, kad cisternose jo tėra keturis ar penkis kart mažiau, negu diagramose...

Mielą kolegę

IRENĄ ŽILYTĘ — REISONIENĘ

ir gimines, jos brangiajam tėveliui mirus, nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi,

Sydnėjaus Studentai

Jų tėveliui, p. Žiliui mirus, kolegėms

LIUCIJAI ŽILYTEI IR IRENAI REISONIENEI

gilią užuojautą reiškia

Sydnėjaus "Šviesos" skyrius

P. A. ŽILIENEI SU DUKRA IR P.P. REISONAMS,

netekusiems mylimo vyro, tėvo ir uošvio,

reiškiame gilią užuojautą.

Ladygų ir Mimicų šeimos

KELIOS AKTUALIJOS

KLASTINGAI CITUOJA RAILĄ

Kaip paprastai, taip ir pastarajame partijos CK posėdyje Sniečkus neiškentė nepalietęs "buržuazinio nacionalizmo" temos.

"Marksizmas-leninizmas moko", sakė jisai, "kad nacionalistinės atgyvenos yra visų gajausios iš visų kapitalizmo atgyvenų. Be to, jas visaip stengiasi palaikyti ir kurstyti lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų atplaišos.

Tiesa, šiandien jie priversti atsižvelgti į lietuvių tautos pasiekimus socializmo statyboje, priversti pripažinti, kad Lietuvoje įsigali marksistinė leninininė ideologija. Štai, pavyzdžiui, vienas iš pabėgusių lietuvių tautos priešų, Raila, iškėlė klausimą: "Ar yra šiandien sąlygos ir aplinkybės, kurios komunistą lietuvį ar bet kurį kitą tautietį... skatintų nusisukti nuo komunizmo, liautis tikėti jo tiesomis ir būsimos pergalės ateitimi, ar stačiai suabejoti šios naujosios sistemos laimėjimo neišvengiamumu". Atsakydamas į šį savo paties iškeltą klausimą, Raila priverstas pripažinti: "Ne jausmiškai, o blaiviai ir šaltai žvelgdami į laiko tėkmę ir aplinkos tikrovę, berods turėtume atsakyti, kad tokių sąlygų kaip tik stinga, o yra greičiau priešingai!"

Tuo Sniečkus, matyt, nori pasakyti, kad "atplaišos" pripažįsta komunizmo idėjos laimėjimą Lietuvoje. Bet ir Lietuvoj, kas skaitys tą Sniečkaus apkarpytą citatą, bus sužinoję, jog Raila ir "kitos atplaišos užsieniuose nėra akli ir supranta bei mato, kad dabar Lietuvoje nėra sąlygų prieškomunistiniam nusiteikimui, o yra tik jėga sukurtos sąlygos rodyti komunizmui bent menamą palankumą... Taigi laimi tuo tarpu tik sąlygos (tankais apsistačiusios!), o ne idėja.

APIE KULTŪRINIUS SANTYKIUS SNIEČKUS ATSAKO CHRUŠČIOVO ŽODŽIAIS

Partijos CK plenume Sniečkus tarp ko kita pareiškė: "Buržuaziniai nacionalistai iš užsienio ilgą laiką daug triukšmavo apie kultūrinius ryšius su Tarybų Lietuva. Jie tikėjosi, kad po šių ryšių priedanga jiems pavyks ideologiškai veikti mūsų jaunimą ir kaikuriuos nepastovius, idėjiškai silpnus elementus. Mes jiems atsakome draugo N. Chruščiovo žodžiais: "Ideologijos klausimais mes tvirtai laikėmės ir laikysimės, kaip uola, marksizmo-leninizmo pagrindo... Čia apie kokias nors nuolaidas ir kokį nors prisitaikymą negali būti ir kalbos". Mes už kultūrinius ryšius, bet su tais, kurie nori gero savo Tėvynei, kurie trokšta ją matyti klestinčią broliškoje tarybinių tautų šeimoje".

SNIEČKUS PRANEŠA, KAD NACIONALISTAI DAR NENUSILEIDO

Sniečkus partijos plenumui dar pasakė ir kad: "Draugo N. Chruščiovo vizitas Amerikoje sukėlė didelį sąmyšį lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų tarpe. Jie puikiai supranta, kad tarptautinio įtempimo sumažėjimas negali būti jiems naudingas, nes jie visuomet orientavosi ir orientuojasi į karą. Tačiau kartu su tuo nacionalistai neatsisako savo priešiškos veiklos". Ryšium su tuo Sniečkus ragino dėti daugiau pastangų "demaskuoti buržuazinės propagandos skleidžiamus melus" ir "demaskuoti amerikinį gyvenimo būdą".

LNA

Mielus prietelius

A. ir K. BADAUSKUS,

dukrelės Reginos gimimo proga nuoširdžiai sveikiname linkėdami gražios ateities.

M. ir B. Malaičiai

ALYTĘ ir KAZĮ BADAUSKUS,

susilaukus dukrelės Reginos, nuoširdžiai sveikiname ir linkime gražios ateities.

M. M. ir L. Apyniai

NUOSAVUS NAMUS,
įmokėjus mažą depozitą,
GREITAI, TVARKINGAI
IR GRAŽIAI
PASTATO JUMS

M. LUCAS & CO.

REGISTRUOTI STATYBININKAI IR KONTRAKTORIAI.
107 MACQUARIE STR., PARRAMATTA, N.S.W.
PARUOŠIAME PLANUS IR SPECIFIKACIJAS.
IŠRŪPINAME PASKOLAS.
Skambinti tel.: WJ 2272 iki 9 val. ryto ir po 6 val. vakaro.

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, Tel.: WB 1758), for the Publisher Australian — Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.